

LSPROJEKT PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA SP. Z O.O. SP. K

ul. Mydlarskiego 19, 54-079 Wrocław, tel. biuro 607 725 026, kom. 603 950 959

NIP 8943140693, REGON 383080143, e-mail biuro@lsprojekt.pl, www.lsprojekt.pl

Nazwa opracowania:	„REMONT I PRZEBUDOWA ZABYTKOWEGO BUDYNKU PONIATÓWKI W PARKU MIEJSKIM W PIASECZNI WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I ZAGOSPODAROWANIEM TERENU”
Nazwa zadania nadana przez inwestora	„MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO BUDYNKU PONIATÓWKI W PARKU MIEJSKIM – PROJEKT + REALIZACJA”
Stadium:	PROJEKT WYKONAWCZY KONSERWATORSKI
Inwestor:	GMINA PIASECZNO UL. KOŚCIUSZKI 5,05-500 PIASECZNO, WOJ. MAZOWIECKIE
Branża:	KONSERWACJA ZABYTKÓW , ARCHITEKTURA
Kategoria obiektu:	KATEGORIA IX - BUDYNKI KULTURY, NAUKI I OŚWIATY
Adres inwestycji:	Ul. Chyliczkowska 20G, 05-500 Piaseczno, woj. Mazowieckie Dz. nr ewid. 8/7, 1/2 obręb 27, j.ewid 141804_4 Piaseczno - miasto

Autorzy opracowania:

Branża, nazwisko	Pieczęć i podpis	Branża, nazwisko	Pieczęć i podpis
PROJEKTANT GŁÓWNY ARCHITEKTURA mgr inż. arch. Łukasz Szleper upr. nr 40/09/DOIA		ARCHITEKTURA SPRAWDZAJĄCY mgr inż. arch. Ewa Smolakowska upr. nr 13/99/DUW	
KONSTRUKCJA PROJEKTANT mgr inż. arch. Łukasz Szleper upr. nr 69/DOŚ/07		KONSTRUKCJA SPRAWDZAJĄCY mgr inż. Piotr Szleper upr. nr SLK/1727/PWOK/07	

LSPROJEKT PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA SP. Z O.O. SP. K

ul. Mydlarskiego 19 , 54-079 Wrocław, tel. biuro 607 725 026, kom. 603 950 959

NIP 8943140693, REGON 383080143, e-mail biuro@lsprojekt.pl, www.lsprojekt.pl

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art.20 ust 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane (jednolity tekst Dz. U. 2020 poz. 471) oświadczam, że projekt pod nazwą inwestycji:

„REMONT I PRZEBUDOWA ZABYTKOWEGO BUDYNKU PONIATÓWKI W PARKU MIEJSKIM W PIASECZNIE WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I ZAGOSPODAROWANIEM TERENU” („MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO BUDYNKU PONIATÓWKI W PARKU MIEJSKIM – PROJEKT + REALIZACJA”)

- 1) Oświadczamy, że przekazana Zamawiającemu w/w dokumentacja jest identyczna w wersji papierowej i elektronicznej.
- 2) Oświadczamy, że przekazana Zamawiającemu w/w dokumentacja jest wykonana zgodnie z umową, obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi oraz normami i że zostaje wydana w stanie zupełnym i kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz, że jest pozytywnie uzg. z MWKZ.
- 3) Oświadczamy, że przekazany Zamawiającemu projekt wykonawczy jest wykonany zgodnie z umową, obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi oraz normami i że zostaje wydany w stanie zupełnym i kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz jest zgodny z projektem budowlanym uzgodnionym z MWKZ.
- 4) Oświadczamy, że dysponujemy prawami autorskimi i zależnymi, zgodnie z §6 Umowy oraz w/w dokumentacja nie narusza praw autorskich osób trzecich.
- 5) Oświadczamy, że przekazana Zamawiającemu w/w dokumentacja została skoordynowana międzybranżowo.

Autorzy opracowania:

Branża, nazwisko	Pieczęć i podpis	Branża, nazwisko	Pieczęć i podpis
PROJEKTANT GŁÓWNY ARCHITEKTURA mgr inż. arch. Łukasz Szleper upr. nr 40/09/DOIA		ARCHITEKTURA SPRAWDZAJĄCY mgr inż. arch. Ewa Smolakowska upr. nr 13/99/DUW	
KONSTRUKCJA PROJEKTANT mgr inż. arch. Łukasz Szleper upr. nr 69/DOŚ/07		KONSTRUKCJA SPRAWDZAJĄCY mgr inż. Piotr Szleper upr. nr SLK/1727/PWOK/07	

Wrocław, 04.2021r. Egz. Nr

SPIS TREŚCI

-Oświadczenie projektantów.	2
I. Podstawa opracowania.....	5
II. Przedmiot inwestycji.....	5
III. Zakres opracowania.....	6
IV. Ochrona konserwatorska	7
V. Kolejność i zakres prac budowlanych	10
Zakres prac budowlanych należy przeprowadzić w następującej kolejności:	10
1. Roboty konserwatorskie	10
2. Roboty konstrukcyjne:	11
3. Roboty architektoniczne:	12
4. Roboty dla instalacji sanitarnych i wentylacji:	13
5. Roboty dla instalacji elektrycznych i teletechnicznych:.....	13
6. Roboty konserwatorskie:	13
7. Kolorystyka elewacji budynku oraz aranżacja wnętrz:.....	15
8. Zagospodarowanie terenu:.....	15
VI. Rys historyczny.....	15
1. Historia obiektu.....	15
2. Zestawienie materiałów archiwalnych	19
VII. Program prac konserwatorskich i restauratorskich	23
1. Wnioski i założenia konserwatorskie	23
2. Programy prac konserwatorskich	24
3. Elewacje	25
4. Wnętrza :	29
4.1. Malowidła ściennie/tynki	29
4.2. Instalacje.....	31
4.3. Tapety.....	32
4.4. Schody (część drewniana).....	33
4.5. Balustrada żeliwna.....	34
4.6. Podłogi.....	34
4.7. Podłogi z desek	35
4.8. Podłogi z kafli ceramicznych (sień)	36
4.9. Stolarka okienna i drzwiowa	36
4.10. Piece kaflowe	37
5. Część zewnętrzna budynku.....	38
5.1 Więźba dachowa i obróbki blacharskie	38
5.2 Elewacje	40
5.3 Ganki	42

**REMONT I PRZEBUDOWA ZABYTKOWEGO BUDYNKU
PONIATÓWKI W PARKU MIEJSKIM W PIASECZNIKU
PROJEKT WYKONAWCZY KONSERWATORSKI**

WROCLAW
04.2021

4

5.3.1	Ganek zachodni	42
5.3.2	Ganek wschodni	42
5.4	Zalecenia konserwatorskie	43
6.	Program prac konserwatorskich – rzeźba Fortuny	44
7.	Schody na I piętro	45
8.	Piece kaflowe	46
8.1.	Istniejące piece kaflowe	46
8.2.	Odtworzenie pieca kaflowego w pomieszczeniu A	46
VIII.	Prace archeologiczne	47
IX.	Uwagi końcowe	47

CZĘŚĆ RYSUNKOWA:

R-01	ROZWARSTWIENIE HISTORYCZNE- PIWNICA	1:50
R-02	ROZWARSTWIENIE HISTORYCZNE- PARTER	1:50
R-03	ROZWARSTWIENIE HISTORYCZNE- I PIĘTRO	1:50

I. Podstawa opracowania

1. Umowa o prace projektowe nr INW/9/2019
2. Inwentaryzacja budowlana
3. Inwentaryzacja architektoniczna i fotograficzna
4. Wizje lokalne na obiekcie.
5. Dostępna dokumentacja archiwalna:
 - Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom I, PKZ Barański i Wspólnicy SpK, 2018r.
 - Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom II, PKZ Barański i Wspólnicy SpK, 2018r.
 - Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”, K.Przesmycka, 2019
 - Ekspertyza techniczna dotycząca określenia aktualnego stanu technicznego i bezpieczeństwa zabytkowego budynku „Poniatówka” zlokalizowanego w Parku Miejskim przy ul. Chyliczkowskiej 20G w Piasecznie, T.Buczek, F.Komorowski, 2018
 - Sprawozdanie z nieinwazyjnych badań archeologicznych przeprowadzonych na obszarze Parku w Piasecznie, autorstwa firmy Revelare, 2017
 - Budynek mieszkalno-dydaktyczny tzw. „Poniatówka”, Ekspertyza techniczna w branży budowlanej aktualnego stanu technicznego budynku wraz z jego najbliższym otoczeniem, M.Radziszewski, 2014
6. Obowiązujące przepisy budowlane, normy oraz wytyczne w zakresie projektowania.

II. Przedmiot inwestycji

Przedmiotem zamówienia jest sporządzenie dokumentacji projektowej dla remontu i przebudowy zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim w Piasecznie dla zadania inwestycyjnego pn. „Modernizacja zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim – projekt +realizacja”. W projekcie zakładana jest adaptacja budynku na obiekt muzealno-edukacyjny z kawiarnią.

Budynek objęty pracami projektowymi zlokalizowany jest przy ul Chyliczkowskiej 20G na działce o nr ewid. 8/7 obr. 27 w miejscowości Piaseczno. Obiekt znajduje się na terenie Parku Miejskiego. W ramach inwestycji na działce drogowej 1/2 obr. 27 projektowana jest budowa przyłącza wodociągowego i przyłączenie do miejskiej sieci wodociągowej.

W zakres prac projektowych wchodzi kompleksowy remont i przebudowa obiektu, wraz z wykonaniem niezbędnych elementów infrastruktury i zagospodarowania terenu. Projektowane są nowe przyłącza wodociągowe, energetyczne i teletechniczne i ciepłe.

Prace podzielone zostały na dwa etapy – w pierwszym etapie wykonane zostaną działania mające na celu przywrócenie obiektowi właściwego stanu technicznego. W drugim etapie przeprowadzone zostaną prace konserwatorskie polichromii. Wyjątkiem są prace przy polichromiach w holu i w pomieszczeniu B sali kawiarni (wąski ciemny pasek przy fasacie) – prace te wykonać w I etapie (całkowite zakończenie prac w tej części budynku w celu umożliwienia funkcjonowania kawiarni).

Po zakończeniu etapu I prac udostępniona zostanie część budynku z kawiarnią (hol główny – 0.1, hol toalet – 0.1, toalety – 0.9, sala konsumpcyjna 0.4 i pomieszczenia zaplecza kawiarni – 0.5, 0.6, 0.7, 0.8).

III. Zakres opracowania

Zakres niniejszego opracowania obejmuje wykonanie : **projektu wykonawczego dla prac konserwatorskich**

Opracowanie wielobranżowego projektu wykonawczego zostało wykonane wg wytycznych Zamawiającego z podziałem na każdą z branż jako oddzielne tomy. Wielobranżowy projekt wykonawczy jest zgodny z uzgodnionym z MWKZ i Starostwem Powiatowym w Piasecznie projektem budowlanym (projekt budowlany został opracowany w standardzie projektu wykonawczego i zawiera w swoim opracowaniu rozwiązania szczegółowe przyjęte dla projektów wykonawczych, projekt budowlany jest opracowany jako jeden zbiorczy tom) ,zgodny z prawomocną decyzją pozwolenia na budowę, obejmuje m.in.:

- 1) Projekt wykonawczy architektury,
- 2) Projekt wykonawczy konstrukcji,
- 3) Projekt wykonawczy branża instalacje sanitarne,
- 4) Projekt wykonawczy branża instalacje elektryczne
- 5) Projekt wykonawczy branża instalacje teletechniczne,
- 6) Projekt wykonawczy konserwatorski odtworzenia malarstwa ścian i sufitów, renowacji ganków drewnianych, rzeźby (ustawione w niszy na elewacji), wew. żeliwnych balustrad, drewnianej stolarki okiennej i drzwiowej, drewnianej stolarki okiennej z okiennicami,

- pieców kaflowych, drewnianych schodów we w., detali architektonicznych, posadzek z kafli ceramicznych ,
- 7) Projekty wykonawcze zagospodarowania terenu, obejmujące projekt drogowy, urządzenia zieleni, projekt drobnych form architektonicznych, projekt zieleni dekoracyjnej, oświetlenie itp.
 - 8) Projekt wykonawczy kolorystyki elewacji budynku oraz aranżacji wnętrz, jak również zaproponowanych rozwiązań funkcjonalnych i estetycznych w uzgodnieniu z Zamawiającym i Użytkownikiem. W opracowanej dokumentacji m.in. kładów wszystkich ścian, sufitów z określeniem ich kolorystyki i wystroju wnętrz, wraz detalami architektonicznych w przedmiotowym obiekcie, określenia materiałów, faktur, kształtów itp. Projekt aranżacji wnętrz wraz ze szczegółowym wykazem (tabelaryczny) stałych i ruchomych elementów wyposażenia budynku.
 - 9) Wykonanie rysunków zbiorczych/koordynacyjnych zawierających wszystkie instalacje budynku,
 - 10) Wykonanie dokumentacji projektowej obejmującej (zawierającej w jednym opracowaniu) wszystkie zebrane, wskazane i opisane rozwiązania przeciwpożarowe różnych (wszystkich) branż zastosowane na obiekcie,
 - 11) Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego i scenariusz pożarowy dla inwestycji.
 - 12) Specyfikacje Techniczne Wykonania i Odbioru Robót z podziałem na branże (branżę architektoniczno-budowlaną, sanitarną, elektryczną, teletechniczną, drogową, oraz zieleni).

Przy pracach remontowych ,prace z zakresu architektury, konstrukcji, konserwacji zabytków, instalacji branżowych stanowią roboty ogólnobudowlane, które przy budynkach zabytkowych należy wykonywać w sposób równoległy. W dokumentacji projektowej roboty wskazane jako architektoniczne, konstrukcyjne, konserwatorskie i instalacyjne należy rozpatrywać łącznie. Szczegóły rozwiązań wg części opisu technicznego oraz w części rysunkowej. Projekt zagospodarowania terenu, architektury, konstrukcji, konserwacji zabytków, instalacji sanitarnych, wentylacji , instalacji elektrycznych i teletechnicznych stanowią integralne części .

IV. Ochrona konserwatorska

Budynek Poniatówki wraz z Parkiem Miejskim wpisany jest do gminnej ewidencji zabytków i rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego decyzją MWKZ z dnia 30 lipca 1981 roku pod numerem ewidencyjnym A-1184.

Głównym założeniem przy wykonywaniu prac projektowych jest zachowanie możliwie największej ilości oryginalnej substancji zabytkowej, z uwzględnieniem niezbędnych prac konstrukcyjnych pozwalających na bezpieczne użytkowanie obiektu. Renowacja istniejącego budynku przewiduje odtworzenie elementów wystroju według zachowanych fragmentów i detali oraz zachowanie jego pierwotnego układu architektonicznego z realizacją tylko niezbędnych prac umożliwiających jego przyszłe funkcjonowanie.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie decyzją nr WN.5142.194.2020.JW , Warszawa, 31 grudnia 2020 r. Działając na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, ze zm), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm) oraz § 12 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r. poz. 1609, ze zm.), pozwolił ze stanowiska konserwatorskiego Gminie Piaseczno na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych pałacyku (tzw. „Poniatówka”) zlokalizowanym w Piasecznie przy ul. Chyliczkowskiej 20G (dz.nr ew. 8/7, obręb 27), pow. piaseczyńskim, zgodnie z załączoną dokumentacją projektową autorstwa mgr inż. arch. Łukasza Szletera (LSProjekt Pracownia Architektoniczna Sp. z o.o. Sp. k.), pn. „Remont i przebudowa zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim w Piasecznie”, w ramach zadania inwestycyjnego „ Modernizacja zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim - projekt + realizacja”.

W decyzji nałożono warunek polegający na obowiązku kierowania pracami konserwatorskimi lub samodzielnego ich wykonywania przez osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 37 a ust. 1 i 2, art. 37b ust 1 i 3 albo 37 d ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie i opiece nad zabytkami. Prace konserwatorskie obejmujące polichromie oraz demontaż historycznych tapet powinny być prowadzone przez dyplomowanych konserwatorów dzieł sztuki.

Zobowiązuję wykonawcę do przekazania Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków danych osoby kierującej pracami konserwatorskimi lub samodzielnie prowadzącej prace konserwatorskie na 7 dni przed rozpoczęciem robót budowlanych.

Zobowiązuję Wykonawcę do uzgodnienia z MWKZ kolorystyki elewacji (na podstawie próbnych wymalowań), ostatecznego sposobu renowacji ścian i sklepień piwnicy oraz ostatecznej formy opraw oświetleniowych i pozostałych widocznych elementów instalacji.

Uzgodnienia mogą się odbyć podczas zwołałych na miejscu prowadzonych prac komisji konserwatorskich, gdzie ustalenia będą prowadzone protokołarnie.

Zobowiązuję Wykonawcę do przeprowadzenia badań archeologicznych w formie stałego, ścisłego nadzoru archeologicznego z rygiem zmiany nadzoru na archeologiczne badania wykopaliskowe w przypadku ujawnienia w nadzorowanych wykopach obiektów i/lub nawarstwień archeologicznych.

Zobowiązuję się Wykonawcę do przeprowadzenia odbiorów częściowych (stolarka okienna i drzwiowa, elewacje budynku oraz obróbka blacharska) oraz końcowego wykonanych prac z udziałem przedstawicieli MWKZ.

Określono termin ważności decyzji na 31 grudnia 2024 r

Budynek tzw. „Poniatówki” zlokalizowany na terenie Parku Miejskiego przy ul. Chyliczkowskiej 20G w Piasecznie (działka nr ew. 8/7, obręb 27), objęty jest ochroną konserwatorską na mocy wpisu do rejestru zabytków pod numerem A-1184, decyzją Mazowieckiego Konserwatora Zabytków wydaną dnia 30 lipca 1981r. Stosownie zatem do zapisu art. 36 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, prac budowlanych oraz działań mogących wpłynąć na wygląd lub stan obiektu wpisanego do rejestru wymaga pozwolenia Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (MWKZ).

Przedmiotowy budynek stanowi część dawnego majątku Chyliczki. Jego powstanie datowane jest na połowę XVI w. Na przestrzeni lat ulegał przebudowom, co potwierdziły również przeprowadzone badania architektoniczne.

Założeniem projektowym jest przystosowanie obiektu do pełnienia funkcji użyteczności publicznej poprzez adaptację na potrzeby muzeum z kawiarnią. Przewidziany jest remont oraz renowacja budynku, w tym prace konserwatorskie w zakresie cennych polichromii znajdujących się we wnętrzach oraz malowideł na elewacjach. Zachowana zostanie dziewiętnastowieczna stolarka okienna, osiemnastowieczna i dziewiętnastowieczna stolarka drzwiowa, piece kaflowe (w tym rekonstrukcja pieca z XVIII w.), klatka schodowa - drewniane schody wraz z balustradami oraz zabytkowe posadzki. Wzmocniona zostanie więźba dachowa, wykonane nowe pokrycie dachowe wraz z obróbką blacharską. Planowana jest konserwacja detalu architektonicznego w elewacji, drewnianych ganków, tynków wapiennych oraz cokołu z tynku romańskiego, renowacja i przywrócenie rzeźby Fortuny w niszy elewacji wschodniej oraz waz. W zakresie wnioskowanych prac przy obiekcie jest dodatkowo

wykonanie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może być cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Wykonawca zobowiązany jest do zawiadomienia Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wszystkich okolicznościach ujawnionych w toku robót, które mogą mieć ujemny wpływ na stan zachowania zabytku oraz zmienić zakres prac określonych w zezwoleniu.

Koszt badań archeologicznych, zgodnie z art. 31 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ponosi wykonawca.

Zezwolenie na prowadzenie badań archeologicznych należy uzyskać od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przed przystąpieniem do realizacji inwestycji. Wniosek w sprawie zezwolenia na prowadzenie badań archeologicznych należy złożyć zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpień 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609).

V. Kolejność i zakres prac budowlanych

Zakres prac budowlanych należy przeprowadzić w następującej kolejności:

1. Roboty konserwatorskie:

- Demontaż ościeżnic drewnianych, ostrożne zdjęcie pozostałości papierowych tapet, zabezpieczenie ich i przewiezienie do pracowni konserwatorskiej
- Odkrycie malowideł sufitowych w celu oceny stanu zachowania i zabezpieczenie ich na dalszą część prac remontowych (bibuła japońska) – w razie potrzeby transfer.
- Prace rozbiórkowe (demontaż desek podłogowych, demontaż pieców kaflowych).
- Demontaż elementów podlegających renowacji (balustrady schodów, stolarka okienna i drzwiowa, balustrady na gankach, elementy ganków nie stanowiące konstrukcji).
- Renowacja zabytkowych posadzek ceramicznych i podłóg drewnianych, demontaż posadzek wtórnych i wykonanie w ich miejsce nowych nawierzchni,

2. Roboty konstrukcyjne:

- Roboty przygotowawcze
- Roboty zabezpieczające, podstemplowanie konstrukcji ,stropów, więźby dachowej, ganków, schodów wewnętrznych
- Rozbiórka pokrycia dachowego, opierzeń, rynien i rur spustowych dachu
- Niezbędne roboty rozbiórkowe związane ze wzmocnieniem więźby dachowej
- Demontaż ganków wschodniego i zachodniego, przygotowanie ich do prac konserwatorskich
- Niezbędne roboty rozbiórkowe związane ze wzmocnieniem stropu nad I piętrem (strop poddasza), kleszcze więźby i belki stropowe
- Wzmocnienie więźby dachowej wraz z przeprowadzeniem prac odgrzybieniowych, zabezpieczających i konserwatorskich
- Wykonanie drewnianych stropów nad I piętrem (strop poddasza), wraz ze wzmocnieniami z belek stalowych i termomoizolacją
- Odkopanie ścian zewnętrznych budynku do poziomu fundamentów
- Rozbiórka posadzek i fundamentów ganków
- Demontaż , rozbiórka istniejących studni okiennych
- Wykonanie izolacji przeciwwodnej pionowej i termicznej ścian piwnicznych
- Wykonanie iniekcji poziomej i kurtynowej ścian fundamentowych
- Wykonanie nowych żelbetowych studni okiennych z kratą w poziomie terenu,
- Wykonanie nowych ław i ścianek fundamentowych oraz posadzek na gruncie ganków wschodniego i zachodniego
- Wykonanie nowej opaski kamiennej wokół budynku,
- Przemurowanie i otynkowanie kominów
- Montaż ganków
- Wykonanie nowego pokrycia dachowego dachu głównego i ganków
- Wykonanie nowych rynien, obróbek blacharskich
- Termoizolacja więźby dachowej dachu głównego i dachu nad gankiem wschodnim,
- Niezbędne roboty rozbiórkowe związane ze wzmocnieniem stropu nad parterem
- Wykonanie wzmocnienia stropu nad parterem
- Niezbędne roboty rozbiórkowe związane ze wzmocnieniem stropu nad piwnicą oraz posadzkami na gruncie
- Rozbiórka fragmentu stropów i sklepień w miejscach prowadzenia pionów wentylacyjnych i sanitarnych

- Remont stropu ceramicznego na belkach stalowych (posadzka na gruncie w południowej części parteru),
- Remont sklepień kolebkowych – północna część budynku, wymiana istniejącego wypełnienia pach sklepiennych na keramzyt,
- Rozbiórka posadzek w piwnicy
- Wykonanie nowych posadzek na gruncie w piwnicy,
- Odtworzenie na potrzeby zaplecza kawiarni zamurowanych drzwi od płn. str. budynku,
- Wywiezienie i utylizowanie gruzu oraz pozostałych materiałów powstałych w wyniku rozbiórki.

3. Roboty architektoniczne:

- Przeprowadzenie niezbędnych wyburzeń, demontaży i prac przygotowawczych,
- Skucie wybranych tynków wewnętrznych
- Wprowadzenie nowego układu funkcjonalnego – wydzielenia pomieszczeń zaplecza kawiarni, sanitariatów
- Budowa ścian działowych i sufitów podwieszonych,
- Wprowadzenie nowych okien w pomieszczeniu piwnicznym P1 na wzór okien w P2,
- Wydzielenie pomieszczenia węzła cieplnego w piwnicy,
- Wykonywanie tynków wapiennych (po zakończeniu podtynkowych prac instalacyjnych)
- Wykonywanie tynków renowacyjnych WTA w piwnicach (po zakończeniu podtynkowych prac instalacyjnych)
- Renowacja zabytkowych posadzek ceramicznych i podłóg drewnianych, demontaż posadzek wtórnych i wykonanie w ich miejsce nowych nawierzchni,
- Wykonanie nowych posadzek na gruncie w piwnicy, holu toalet oraz gankach wschodnim i zachodnim,
- Remont schodów do piwnicy, wykonanie pochwyty ściennych, wykonanie nowej klapy z siłownikiem nad schodami do piwnicy, wykonanie składanej balustrady zabezpieczającej przed upadkiem na czas otwarcia klapy schodów do piwnicy,
- Montaż nowych i wymiana wtórnych drzwi (dostosowanych do wykończonych posadzek), na drzwi o formie nawiązującej do historycznej, w piwnicy montaż drzwi o wymaganej odporności pożarowej
- Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, montaż schodolazu kroczącego z siedziskiem
- Wywiezienie i utylizowanie gruzu oraz pozostałych materiałów powstałych w wyniku rozbiórki.

4. Roboty dla instalacji sanitarnych i wentylacji:

- Demontaż istniejących instalacji,
- wymiana wewnętrznej instalacji wod.-kan.,
- wymiana instalacji c.o.,
- wykonanie węzła cieplnego,
- wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej,
- wykonanie przyłącza wodociągowego,
- wykonanie przyłącza cieplnego,
- likwidacja instalacji gazu i kotłowni,
- uzupełnienia tynków w miejscu prowadzonych instalacji,
- ingerencje dotyczące malarstwa naściennego, związane z wykonaniem nowych instalacji będą uzgodnione szczegółowo z MWKZ.

5. Roboty dla instalacji elektrycznych i teletechnicznych:

- Demontaż istniejących instalacji
- wymiana kabla zasilającego,
- budowa kanalizacji kablowej na potrzeby operatora TT,
- rozdzielnic elektrycznych,
- wewnętrznych linii zasilających,
- przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
- instalacja oświetlenia ogólnego i ewakuacyjnego,
- instalacja gniazd wtykowych,
- instalacja uziemienia i połączeń wyrównawczych,
- instalacja odgromowa,
- ochrony przeciwprzepięciowej,
- ochrony od porażeń prądem elektrycznym,
- instalacja teletechniczna,
- instalacja sygnalizacji pożaru,
- instalacja monitoringu terenu przy budynku,
- uzupełnienia tynków w miejscu prowadzonych instalacji,
- ingerencje dotyczące malarstwa naściennego, związane z wykonaniem nowych instalacji będą uzgodnione szczegółowo z MWKZ.

6. Roboty konserwatorskie:

- Prace renowacyjne ścian wewnątrz budynku na parterze i I piętrze – dezynfekcja murów, uzupełnienie ubytków murów, odtworzenie ubytków tynków zgodnie z parametrami tynków oryginalnych (ze względu na obecność cennych polichromii prace

przy tynkach należy wykonywać ze szczególną ostrożnością), wykonanie warstw malarskich – wg programów prac konserwatorskich

- Prace renowacyjne ścian i sklepień piwnicznych – osuszenie, dezynfekcja i odsolenie, uzupełnienie ubytków murów, wykonanie nowych tynków (ze względu na dużą wartość historyczną we wszystkich miejscach dobrego stanu zachowania lica ceglanego proponowana jest ekspozycja cegły – po uzgodnieniu z MWKZ na etapie prowadzenia prac budowlanych)
- Prace związane z elewacjami, usunięcie tynków wtórnych z elewacji, osuszenie i dezynfekcja murów, uzupełnienie ubytków murów, renowacja, wzmocnienie i uzupełnienie historycznych tynków wapiennych, scalenie kolorystyczne elewacji farbami wapiennymi laserunkowymi (kolorystyka na podstawie odkrywek stratygraficznych),
- Usunięcie tynku wtórnego z cokołu, remont i uzupełnienie cokołu z tynku romańskiego
- Renowacja i konserwacja detali – gzymsów drewnianych i murowanych, opasek okiennych, ościeży, odtworzenie detali niezachowanych, odtworzenie niezachowanych balustrad, renowacja i podwyższenie nie spełniających przepisów balustrad na górnym poziomie ganku wschodniego z montażem ram na donice z roślinnością
- Prace konserwatorskie polichromii na elewacjach (dekoracje w blendach okiennych na elewacji północnej i południowej),
- Renowacja, konserwacja i ponowne ustawienie rzeźby Fortuny w niszy przy elewacji wschodniej,
- Montaż elementów odrestaurowanych i zrekonstruowanych.
 - Elementów ganków drewnianych,
 - Rzeźby (ustawione w niszy na elewacji),
 - Wewnętrznych żeliwnych balustrad,
 - Drewnianej stolarki drzwiowej,
 - Drewnianej stolarki okiennej z okiennicami,
 - Pieców kaflowych,
 - Detali architektonicznych,
- Renowacja schodów drewnianych na I piętro, renowacja balustrad żeliwnych i drewnianych, podwyższenie balustrad,
- Renowacja istniejących pieców kaflowych, przeniesienie pieca z pomieszczenia A do E, rekonstrukcja pieca XVIII-wiecznego z zielonych kafli w pomieszczeniu A (nie przewiduje się pełnienia funkcji grzewczej przez piece),

Etap II

Renowacja malowideł ściennych i sufitowych (po uprzednim starannym zabezpieczeniu elementów odrestaurowanych tj. stolarka czy podłogi)- pom. 0.2,0.3,0.4,1.2,1.7,1.12, (0.1,1.1)- klatka schodowa.

7. Kolorystyka elewacji budynku oraz aranżacja wnętrz:

- wykonanie prób wymalowania elewacji do akceptacji MWKZ
- malowanie elewacji
- wykonanie prób wymalowania wnętrz do akceptacji MWKZ
- Malowanie wnętrz ścian, sufitów , kładzenie tapet
- montaż opraw oświetleniowych i pozostałych widocznych elementów instalacji po akceptacji MWKZ
- wykonanie we wnętrzach elementów stałego i ruchomego wyposażenia budynku.

8. Zagospodarowanie terenu:

- Rozbiórki związane z zagospodarowaniem terenu
- Wykonanie planowanych elementów zagospodarowania terenu:
 - budowa nowych ścieżek, poszerzenie ścieżek po południowej i północnej stronie budynku, wyprofilowanie podjazdów pod ganki wschodni i zachodni,
 - budowa wiaty śmietnikowej,
 - budowa tarasu letniego ogródka kawiarni i montaż elementów małej architektury (pojemników na śmieci, stojaków na rowery),
 - wprowadzenie zewnętrznej jednostki klimatyzacji w obrębie istniejącego klombu,
 - wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni – żywopłoty, projektowane klomby przy projektowanych ścieżkach i tarasie, zieleń osłaniająca wiatę śmietnikową i jednostkę zewnętrzną klimatyzacji,
- Wykonanie niezbędnej infrastruktury
 - wykonanie przyłącza wodociągowego,
 - wykonanie przyłącza ciepłego,
 - budowa kanalizacji kablowej na potrzeby operatora TT,
- Uporządkowanie terenu, wyrównanie terenu nasadzenie trawników.

VI. Rys historyczny

1. Historia obiektu

Zabytkowy dworek Poniatówki, zlokalizowany na terenie Parku Księżąt Mazowieckich w Piasecznie, to budynek o niezwykle długiej i bogatej historii, czego wynikiem jest jego

złożona forma i niejednolita struktura budowlana. Analizując poszczególne elementy budynku można wyodrębnić kilka jego głównych faz budowlanych i przebudów.

W latach 1748-1750, za czasów starosty Henryka von Brühla, równocześnie z Pałacem Myśliwskim, powstał Dom starosty. Był to obiekt wykonany w murze pruskim, podpiwniczony po stronie północnej, otoczony przez zabudowania folwarczne. Z budynku tego do czasów obecnych zachowały się piwnice. Cegły gotyckie wykorzystane do budowy piwnic w Domu Starosty zostały użyte wtórnie – pochodzą z dużo starszego obiektu.

W 1765 roku starostą Piaseczyńskim został Mikołaj Piaskowski, szambelan królewski, podkomorzy krzemieniecki, a po nim, w roku 1774, Franciszek Ryx, będący kamerdynerem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W tym samym czasie folwark, wieś Chyliczki oraz Dom Starosty zostały nabyte przez posła kurlandzkiego Christiana Wilhelma Zugehoera. Ryx prawdopodobnie odkupuje wieś Chyliczki, bo w końcu XVIII wieku cytowany jest już jako jej właściciel. Starosta podejmuje w swym majątku tak aktywną działalność, że według obliczeń podatkowych jego dochody kilkakrotnie przewyższają dochody mieszczan z Piaseczna. Około roku 1780 Franciszek Ryx na wcześniejszych piwnicach nadbudował dworek, który później zaczęto nazywać Poniatówką. Dworek Ryxa, z elewacjami pokrytymi tynkami wapiennymi w kolorze zielonym, we wnętrzu został ozdobiony polichromiami w technice al secco¹, będącymi cennym przykładem dekoracji z epoki stanisławowskiej. Działania Ryxa wyraźnie świadczą o dążeniu do przystosowania obiektu do własnych potrzeb i nadania mu reprezentacyjnego charakteru.

W latach 30.XIX wieku Franciszek Ryx Major - będący bratankiem starosty piaseczyńskiego, którego ten ustanowił swoim spadkobiercą (sam starosta umiera bezdzietnie w 1799 roku), popadł w tarapaty finansowe. Możliwe, że stało się to za sprawą jego syna Stanisława Ryxa, uczestnika Powstania Listopadowego – być może, by nie emigrować, musiał wykupić się przed zsyłką na Sybir. W 1839 doszło do licytacji dóbr Chyliczek.

Dworek wraz z majątkiem został zakupiony w 1840 roku przez Ignacego Badeni (radcę stanu, dyrektora Wydziału Administracji Ogólnej Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych), który w 1851 roku sprzedaje go Smoczyńskim. W kolejnych latach dworek wielokrotnie przechodzi z rąk do rąk, właścicielami zostają kolejno Roman Małachowski, Stanisław Zawadzki, Laura Brzezińska i Leon Braunsztein.

Dopiero zakup folwarku w 1891 roku przez hrabinę Cecylię Plater-Zyberk spowodował, że budynkiem przez dłuższy czas zarządzano w zorganizowany sposób - hrabina utworzyła w dworku żeńską szkołę gospodarstwa wiejskiego. Przebudowa dworku podjęta przez hrabinę

¹ Z wł. „na sucho” Technika malarska polegająca na malowaniu na suchym tynku (w przeciwieństwie do fresku) barwnikami zmieszany z wodą.

Plater-Zyberk nadała mu nową aranżację elewacji – dodano wysoki pokój na piętrze i ganek od strony wschodniej oraz częściowo przebudowano dach. Przebudowa nadała elewacjom północnej i wschodniej modny wówczas, niesymetryczny charakter. Obiekt adaptowano na mieszkania dla nauczycielek i samej Cecylii Plater.

Fundatorka szkoły poświęciła swoje życie na kształcenie ubogich dziewcząt. W 1895r. otworzyła także kurs dla dziewcząt z wyższych sfer, którym uzyskane w szkole umiejętności pomagały w prawidłowym prowadzeniu swoich domów. Hrabina Cecylia Plater-Zyberkówna w swej działalności publicystyczno-pedagogicznej koncentrowała się na tematyce społecznej, narodowej i religijnej, łącznie z pozycją kobiet w społeczeństwie, kierując się swym hasłem „Przez odrodzoną kobietę – odrodzona rodzina. Przez odrodzoną rodzinę – odrodzone społeczeństwo”.

W czasie I wojny światowej, w trakcie walk o Piaseczno w 1914 roku mogło dojść do jakichś uszkodzeń budynku, ale prawdopodobnie były one niewielkie. W czasie wojny w obiekcie stacjonowała jednostka żandarmerii niemieckiej. Po wojnie szkoła uzyskała tytuł Wyższej Szkoły Gospodarstwa, a w latach 20.XX wieku przeprowadzono remont budynku. W czasie II wojny światowej budynek zajmują wojska niemieckie. Po odzyskaniu niepodległości szkoła w Chyliczkach zostaje włączona do zespołu państwowych szkół rolnych, a budynek Poniatówki pełni funkcję internatu. W latach 1927 i 1966 przeprowadzono remonty obiektu. Według sporządzonej w 1971 roku inwentaryzacji Poniatówki, w obiekcie zamieszkiwało 40 uczniów, w budynku znajdowało się również mieszkanie nauczycielskie. Inwentaryzacja ukazuje także, że obiekt posiadał kuchnię i łazienkę na parterze, oraz małą łazienkę na piętrze. Gdy na początku lat 90. zaprzestano użytkowania obiektu jako internatu, budynek poddano częściowemu remontowi – zmieniono układ toalety na parterze, wprowadzono nową instalację CO i zamontowano piec gazowy w piwnicy. Wymieniono wówczas drewnianą podłogę w pomieszczeniach wschodnich na posadzkę z płyt ceramicznych i zlikwidowano znajdujący się tam piec kaflowy. Drugi piec kaflowy zlikwidowano w pomieszczeniu północnym na piętrze. Do czasów obecnych zachowały się 3 piece kaflowe – dwa na parterze i jeden na piętrze. Do niedawna Poniatówka pełniła funkcje mieszkalne. Obecnie obiekt jest nieużytkowany.

Nazwa Poniatówki utrwalona jest w lokalnej tradycji i odwołuje się do częstej bytności w Chyliczkach Księcia Józefa Poniatowskiego, bratanka króla Stanisława Augusta. Trudno jednak jednoznacznie ją potwierdzić – Poniatowski mógł znać Ryxa (istniała między nimi znaczna różnica wieku, lecz nie można wykluczyć takich wizyt w związku z tym, iż Ryx opisywany był jako plenipotent księcia Józefa), lub jego bratanka, Franciszka Ryxa Majora (którego mogły powiązać z księciem zadawnione relacje wojskowe i układy rodzinne). Przekonanie o związku Piaseczna z księciem Poniatowskim utrwalił w 1933 roku

T.J.Żmudziński. W książce „Piaseczno miasto królewskie i narodowe” pisał, że „przemieszkiwał tu nawet dłuższymi okresami w małym, drewnianym domku i całe dni spędzał na samotnym rozmyślaniu, w cieniu lip rozłożystych”

Podsumowując, poszczególne elementy budynku można przypisać 4 głównym fazom budowlanym i przebudowom:

- Faza I Dom Starosty wybudowany około 1740, wykonany w technice muru pruskiego. Po rozbiorce zachowane piwnice z wtórnie użytymi ceglami gotyckimi.
- Faza II Dworek nadbudowany około 1780 przez Ryxa na wcześniejszych piwnicach
- Faza III Przebudowa Dworku Ryxa wykonana około 1891 roku przez hr. Cecylię Plater Zyberk
- Faza IV Przeróbki dokonane po I wojnie światowej do czasów nam współczesnych²
Dla zachowania spójności obok numeracji projektowej pomieszczeń w opracowaniu zastosowano nazewnictwo pomieszczeń zastosowane przez dr. inż. Marka Barańskiego³ i kontynuowane przez mgr K. Przesmycką⁴

² Rys historyczny opracowano w oparciu o następujące pozycje:

PKZ Barański i Wspólnicy SpK, *Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom I, 2018r.*

K.Przesmycka, *Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”, 2019r.*

Źródła internetowe:

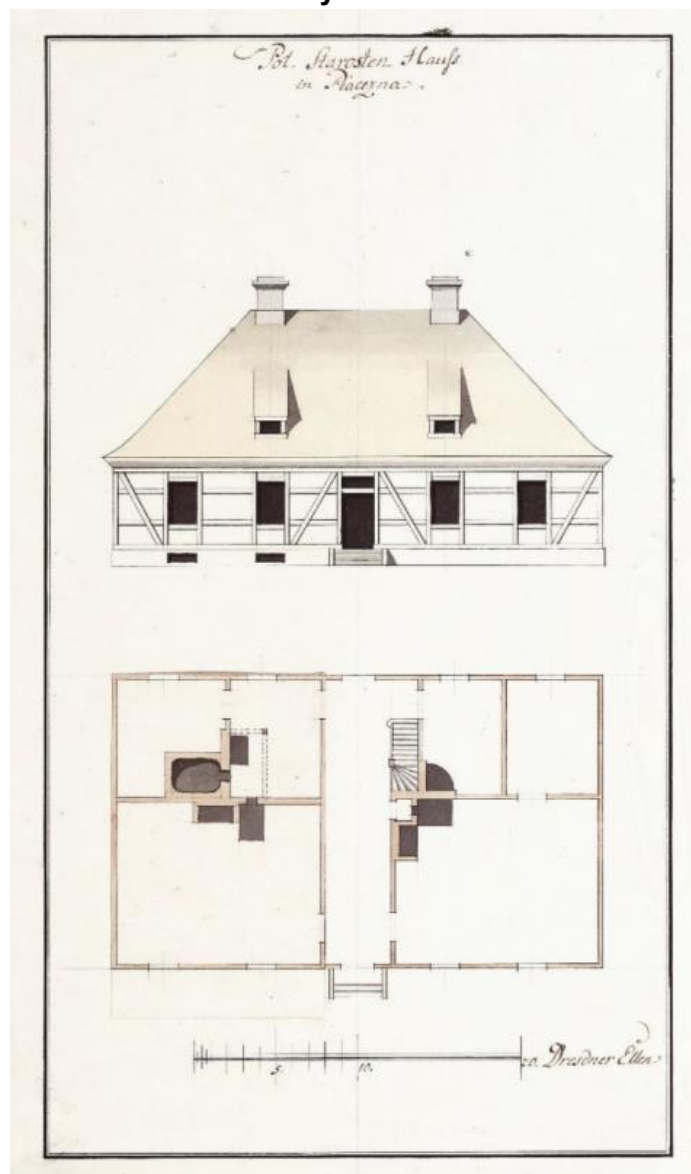
Krótką historią Chyliczek, w: <http://piaseczynskispacerownik.blogspot.com/2016/05/krotka-historia-chyliczek.html> [dostęp 10.02.20r.]

Gazeta Piaseczyńska, wydanie specjalne z 5 listopada 2004 roku, przygotowane na otwarcie Muzeum Regionalnego w Piasecznie. w: <https://piaseczno.eu/wp-content/uploads/2016/01/muzeum-regionalne.pdf> [dostęp online 10.02.20r.]

³PKZ Barański i Wspólnicy SpK, *Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom I, 2018r.*

⁴K.Przesmycka, *Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”*

2. Zestawienie materiałów archiwalnych

Ilustracja 1 „Starostenhaus in Piaseczna” Projekt budynku domu starosty w Piasecznie, ze zbiorów państwowego archiwum kartograficznego w Dreźnie (SächsischesStaatsarchiv Drezno). W czasie wznoszenia obiektu projekt zmodyfikowano poprzez dodanie na osi budynku facjówki oraz prawdopodobnie zmianę lokalizacji klatki schodowej.

Ilustracja 2 „Wyższa szkoła gospodarcza w Chyliczkach” Historyczna pocztówka ukazująca zachodnią elewację budynku. Źródło: www.piaseczynskispacerownik.blogspot.com/2016/05/krotka-historia-chyliczek.html, Fot. zbiory Jerzego Duszy

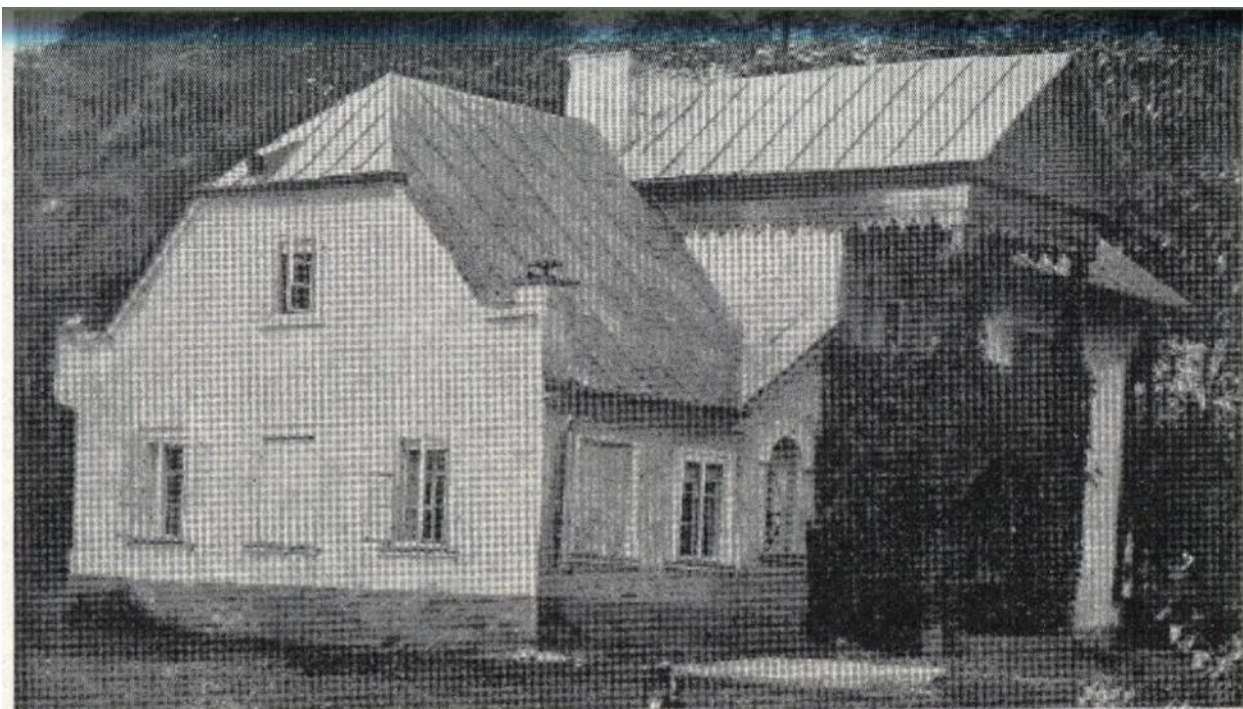
Ilustracja 3 Fotografia archiwalna z pierwszej połowy XX w. Źródło: K.Przesmycka, Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”

Ilustracja 4 Uczennice szkoły Cecylii Plater-Zyberk, 1898, źródło:
www.piaseczynskispacerownik.blogspot.com/2016/05/krotka-historia-chyliczek.html, Fot. zbiory Jerzego Duszy

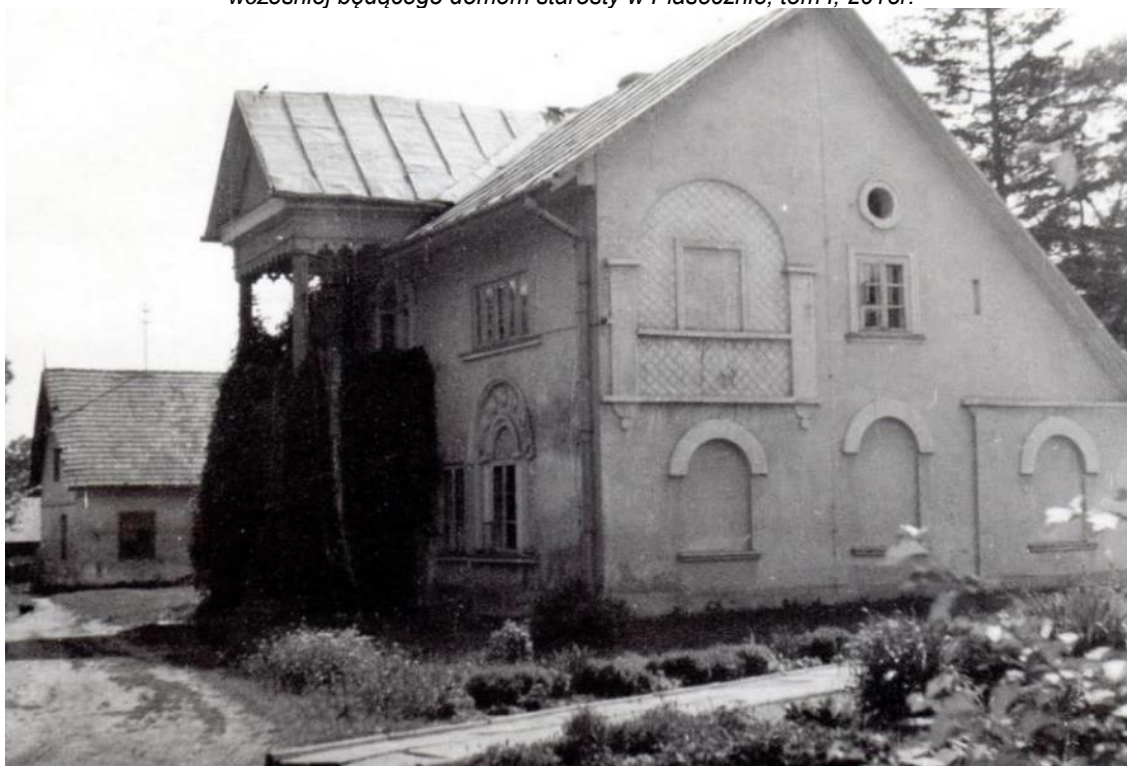

Ilustracja 5. Fotografia archiwalna przedstawiająca wschodni ganek Poniatówki. Źródło: PKZ Barański i Wspólnicy SpK, *Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie*, tom I, 2018r.

Domek Ks. Józefa Poniatowskiego w Chyliczkach

Ilustracja 6. Fotografia archiwalna przedstawiająca południową i wschodnią elewację obiektu. Na postumentach przy południowej elewacji widoczne obecnie niezachowane wazy, Źródło: PKZ Barański i Wspólnicy SpK, Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom I, 2018r.

Ilustracja 7. Fotografia archiwalna przedstawiająca północną i wschodnią elewację obiektu. Źródło: PKZ Barański i Wspólnicy SpK, Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w Chyliczkach zwanego „Poniatówką”, wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie, tom I, 2018r.

VII. Program prac konserwatorskich i restauratorskich

Pracami konserwatorskimi objęto cały budynek na zewnątrz i wewnątrz.

Programy prac konserwatorskich zawarto w dokumentacji pn. Program prac konserwatorskich i restauratorskich dla dworku „Poniatówka” sporządzony przez Renovatic Katarzyna Przesmycka ul. Leszczyńskiej 10/12 m43, 93-347 Łódź, autorzy opracowania : mgr Katarzyna Przesmycka konserwator detali i elementów architektonicznych, UMK 2431, Współpraca: mgr Monika Bystrońska - Kunat, konserwator malarstwa UMK 2410, Łódź maj 2019 r.

Dokumentację fotograficzną i opisową stanu zachowania oraz omówienie i interpretację badań oraz wyniki z badań konserwatorskich wraz z analizami, próbą ustalenia technologii wykonania i kolorystyki poszczególnych części obiektu z odkrywkami i pobraniem próbek, znajdują się w dokumentacji pn. „Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”, autorzy opracowania : mgr Katarzyna Przesmycka konserwator detali i elementów architektonicznych, UMK 2431, Współpraca: mgr Monika Bystrońska - Kunat, konserwator malarstwa UMK 2410, Jakub Kałaska, geodeta mgr Elżbieta Orłowska, PKZLAB, dr inż. Aleksandra Wójcik, specjalista mykolog budownictwa Łódź kwiecień 2019 r.

W programie prac konserwatorskich nazwy własne produktów zamieniono na opis przedstawiający ogólny charakter preparatów. Zalecenia budowlane i konserwatorskie, zawarte w Programach prac konserwatorskich, odbiegające od niniejszego projektu budowlanego, pomijano. Poniżej zawarto wyciąg z opracowań konserwatorskich.

1. Wnioski i założenia konserwatorskie⁵

Ze względu na wartość historyczną obiektu oraz zły stan techniczny i estetyczny, zakłada się wykonanie kompleksowej konserwacji całego obiektu. Program konserwatorski, powstały na podstawie badań konserwatorskich oraz wytycznych MWKZ, zakłada maksymalne zachowanie oryginalnej substancji zabytkowej, przy równoczesnym uzyskaniu stabilnych parametrów budynku i zahamowaniu procesów degradacji jego poszczególnych części. Na przestrzeni lat budynek podlegał licznym remontom i przekształceniom, dlatego niezwykle ciężko jest zakwalifikować poszczególne części składowe jako „pierwotne” bądź

⁵ Program prac konserwatorskich i restauratorskich dla dworku „Poniatówka” K. Przesmycka, 2019. Pkt Wnioski i założenia konserwatorskie, str. 3

„wtórne”. Przyjmując kryterium „pierwotnej formy” należałoby przywrócić murom konstrukcję szachulcową oraz dach kryty gontem (najstarsze zachowane projekty). Kryterium jakie należy przyjąć, zachowując elementy obiektu podczas prac remontowych, jest spójność stylistyczna i niska szkodliwość dla dalszego stanu zachowania budynku. Należy usunąć wtórne, szkodliwe nawarstwienia (zbyt szczelne i mało estetyczne tynki zewnętrzne), wymienić najbardziej zniszczone elementy drewniane (szczególnie o charakterze konstrukcyjnym - więźba dachowa), zapewnić odpowiednią wytrzymałość osłabionym elementom konstrukcyjnym, wykonać nowe obróbki blacharskie, nadać spójny wygląd całemu budynkowi, przy zachowaniu maksymalnej ilości oryginalnego materiału. W trakcie prac konserwatorsko-adaptacyjnych szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie malowideł ściennych, XVIII - wiecznej stolarki drzwiowej, XIX - wiecznej stolarki okiennej i drzwiowej, fragmentów tapet, ceramicznej posadzki w sieni, drewnianych podłóg na piętrze, drewnianych schodów wraz z żeliwną balustradą, ganków zewnętrznych i cokołu wokół elewacji z tynku romańskiego

2. Programy prac konserwatorskich⁶

Proponowany program prac konserwatorskich może ulec nieznacznym zmianom w miarę postępu prac konserwatorskich. Działania dodatkowe wynikłe w trakcie prac konserwatorskich, nie ujęte w niniejszym programie, powinny być rozstrzygnięte w wyniku komisji konserwatorskiej po uprzednim powiadomieniu przedstawicieli MWKZ. Przed rozpoczęciem prac należy wykonać dokumentację fotograficzną stanu zachowania wszystkich elementów. Wszystkie etapy prac powinny być dokumentowane fotograficznie i opisowo. Podczas prac należy stosować materiały wiodących firm konserwatorskich. Stosowane materiały i technologie muszą spełniać wymagania techniczne, normowe, estetyczne i użytkowe, posiadać stosowane atesty, aprobaty, certyfikaty zgodnie z obowiązującymi przepisami. Po zakończeniu prac należy sporządzić dokumentację powykonawczą. Prace konserwatorsko - adaptacyjne powinny być wynikiem współpracy firm konserwatorskich i budowlanych. Powinny być prowadzone sukcesywnie na zewnątrz i wewnątrz budynku. Proponowany harmonogram znajduje się na końcu programu prac konserwatorskich

W projekcie zakładane jest etapowe prowadzenie prac:

- **ETAP 1:** Przeprowadzenie prac konserwatorskich całości obiektu
- **ETAP 2:** Przeprowadzenie prac konserwatorskich polichromii.

⁶ Tamże. Pkt., str. 4

3. Elewacje

Projektowany jest demontaż wtórnych elementów instalacji na elewacji: kratki wentylacyjnych, kabli, odgromienia, nieczynnych instalacji. Projektowane jest usunięcie skrzynki gazowej z elewacji wschodniej (planowana jest likwidacja instalacji gazu i kotłowni),

Projekt zakłada konserwację istniejących tynków wapiennych. Projektowane usunięcie jedynie wtórnych tynków cementowych z powierzchni elewacji i cokołu oraz konserwacja, wzmocnienie i uzupełnienie tynków historycznych – tynków wapiennych na powierzchniach elewacji oraz XIX-wiecznego tynku romańskiego na cokole. W trakcie usuwania wtórnych tynków zachować szczególną ostrożność, by jak najmniej uszkodzić tynki oryginalne.

Powierzchnie elewacji po wzmocnieniu oryginalnych tynków i wykonaniu uzupełnień scalić kolorystycznie farbami wapiennymi laserunkowymi - kolorystyka zieleni (gładkie partie ścian) i kremowo-różowa (detal), odtwarzana na podstawie okrywek tynków historycznych.

Powierzchnie ścian

Przeprowadzić usunięcie wtórnych tynków cementowych oraz zdestruowanych wypraw tynkarskich i spoin do wążku ceglano. Uzupełnić ubytki muru, przeprowadzić lokalną dezynfekcję w miejscach porażonych korozją biologiczną

Stare wyprawy tynkarskie lub odsłonięte miejscowo osłabione cegły wzmocnić. Należy zwrócić uwagę by preparat wzmacniający nie hydrofobizował w takim przypadku podłoża. Ze względu na różnorodność podłoży oraz różnego stopnia i przyczyn degradacji zaleca się wykonanie wcześniejszych prób na wybranym środku wzmacniającym.

wzmacnianie podłoża:

- wodny preparat na bazie poliakrylanów; bardzo dobra penetracja i wzmocnienie podłoża – wszelkie tynki lub cegła; nie tworzy „filmu”. Zalecane rozproszenie w rozcieńczeniu z wodą 1:2 lub 1:3
- alternatywnie można zastosować grunt krzemianowy, szczególnie do wzmocnień zdegradowanych (zwiędniętych) wypraw tynkarskich

dezynfekcja:

- aktywnie biologiczny preparat do usuwania grzybów i glonów

Wyprawy tynkarskie

Technologia zapraw na bazie wapna z dodatkiem trassu reńskiego.

tynki podkładowe i naprawcze

Dobór materiału jest uzależniony od rodzaju prac – przy pracach naprawczych uzupełniających braki, zaprawa musi mieć szczególnie wysoką elastyczność i przyczepność

do podłoża ze względu na niewielkie powierzchnie obrabiane z ręki. Szczególnie ważna jest też wytrzymałość tynku, który powinien być słabszy od zachowanych wypraw po ewentualnym wzmocnieniu. Jako optymalną przyjmuje się ok. 3,5 do 5N/mm². Tynk naprawczy powinien także posiadać podobną do zachowanej zaprawy nasiąkliwość. Nie powinien być zatem hydrofobowy. Przy większych powierzchniach uzupełnień, zaprawy muszą posiadać optymalny skurcz i nie mogą być zbyt mocne w stosunku do starego podłoża. Przyjmuje się optymalną wytrzymałość ok. 3,5 do 5N/mm². Niezbędne jest też zachowanie bardzo wysokiej paroprzepuszczalności – najbardziej optymalny zalecany współczynnik paroprzepuszczalności $\mu < 15$

Szpryc

- gotowa zaprawa do obrzutki jako warstwa szepna zawierająca spoiwo odporne na obecność soli budowlanych – nie zmniejsza transportu wody z podłoża, ziarno 4mm, gr. warstwy ok. 5mm, pokrycie 50%

Tynk podkładowy

- lekka, wapienno-trassowa wyprawa do prac renowacyjnych; bardzo wysoka paroprzepuszczalność i niski skurcz; wytrzymałość ok. 4-5MPa; szczególnie przy mieszanych lub słabszych podłożach; nadaje się do narzutu ręcznego i maszynowego

Tynki nawierzchniowe - szpachlówki

- wymagane spełnienie warunku wysokiej paroprzepuszczalności – najbardziej optymalny to $S_d < 0,2$ oraz moduł elastyczności $E < 7000$ lub stosunek wytrzymałości na ściskanie do wytrzymałości na zginanie < 3
- gotowa wapienna gładź tynkarska na bazie naturalnego wapna hydraulicznego zbrojona mikrowłóknami; bardzo wysoka paroprzepuszczalność i plastyczność; obróbka przypomina pracę dołowanym ciastem wapiennym; do nakładania z ręki w warstwach 2-6mm jednorazowo. Uziarnienie 0,3-0,5mm

Profile i detal architektoniczny - prace w technice ciągnionej (gzymsy, opaski)

- Projektowana renowacja i konserwacja detali - gzymsów murowanych, opasek okiennych, ościeży - uzupełnienie ubytków, przemurowanie w najbardziej zdestruowanych fragmentach, które utraciły stateczność, przy dążeniu do zachowania jak największej ilości oryginalnej tkanki historycznej.

- Dobór odpowiedniego materiału jest uzależniony nie tylko od techniki pracy (rekonstrukcje z ręki, prace ciągnięte), ale także od stanu zachowania detalu. Przy większych ubytkach - zaprawy uzupełniające muszą mieć niski ciężar właściwy oraz krótki czas wiązania. Warstwy wykańczające muszą posiadać nie tylko właściwe cechy użytkowe (łatwa obróbka), ale np. wyższą elastyczność i przyczepność do starych - często pokrytych rysami skurczowymi i konstrukcyjnymi rysami podłoża
- Podkład - lekka szybkowiążąca zaprawa podkładowa do narzutu wstępnego narzutu przy większych ubytkach 1-5cm w jednym cyklu
- Wykończenie - drobnoziarnista zaprawa do warstw 2-25mm w technice ciągniętej; posiada mikrowłókna oraz wysoka przyczepność nawet do pozostałości starych pokryć dyspersyjnych.

Malowanie elewacji zgodnie z projektem kolorystyki elewacji

Cokół

Z cokołu ostrożnie usunąć wtórny tynk cementowy w celu odsłonięcia cokołu z XIX-wiecznego tynku romańskiego. Przeprowadzić remont cokołu z uzupełnieniem ubytków konserwatorskimi kitami o parametrach wizualnych i fizycznych dobranych do materiału oryginalnego:

- zaprawa wapienna o słabych cechach hydraulicznych.
- kruszywo wyselekcjonowany piasek o frakcji średnioziarnistej
- wśród składników zaprawy dominują minerały ilaste barwy beżowej
- ciepła, brązowa barwa nie uzyskana dodatkami pigmentów
- dość mocna, wodochłonność ok. 10%⁷

Zabezpieczenie styku tynku cokołowego z gruntem:

- wykonać ostrożne podcięcie tynku romańskiego na wysokości 1,5cm od projektowanego poziomu opasek kamiennych
- w miejscach ewentualnych uzupełnień wprowadzić tymczasową listwę na wysokości 1,5cm od projektowanego poziomu opasek kamiennych (np. deskę drewnianą), usuwaną po wstępnym stwardnieniu tynku.

⁷ Wyniki badań próbek polichromii i składu tynku ze ścian pomieszczeń dworku w Piaseczni przy ul. Chyliczkowskiej 20g tzw. „Poniatówki” PKZLAB S.C. zawarte w opracowaniu: K.Przesmycka, Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”, 2019r,

Następnie wprowadzić fasetę z mikrocementowej zaprawy uszczelniającej zabezpieczającej przed podciąganiem wody bezpośrednio z gruntu.

Detale

W niszy na elewacji wschodniej przywrócić rzeźbę Fortuny. Konieczna jest naprawa uszkodzeń i renowacja rzeźby oraz rekonstrukcja jej niezachowanych części, w oparciu o materiały archiwalne (odtworzenie elementów o udokumentowanym w materiałach archiwalnych historycznym wyglądzie – przed wadliwą konserwacją).

Planowane jest odtworzenie waz na podestach przy elewacji południowej na podstawie ikonografii. Brak jest źródeł historycznych, z których wynikałoby z jakiego materiału były wykonane wazy – mogły to być zarówno elementy kamienne, żeliwne (w obiekcie występują żeliwne balustrady) jak i imitacje tych materiałów. Formę waz (w oparciu o opracowanie modelu wykonanego przez Wykonawcę) oraz materiał z jakiego zostaną zrekonstruowane należy uzgodnić z MWKZ na etapie prowadzenia prac remontowych i konserwatorskich.

Materiał: żeliwo

Szerokość: 48 cm

Głębokość: 48 cm

Wysokość: 28 cm

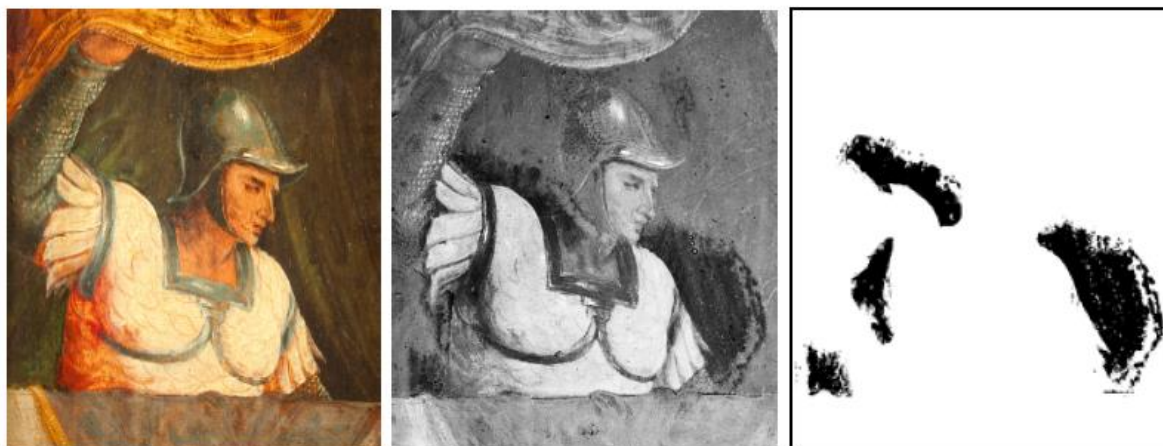
Waga: 18 kg

Styl: klasyczny

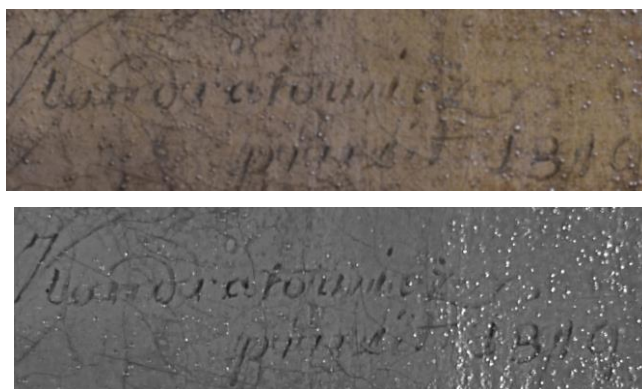
Ilustracja 8 Referencyjna waza

Polichromie w blendach okiennych na elewacji północnej i południowej

Ze względu na znaczne zatarcie malowideł oraz brak danych archiwalnych o ich historycznym wyglądzie, do rozważenia jest wykonanie zdjęć dekoracji w podczerwieni lub ultrafiolecie, które mogłyby pomóc w uczytelnieniu przemalowań oraz słabo widocznych lub niewidocznych elementów.

Ilustracja 9 Przykład wykonania podczas renowacji fotografii przedstawienia malarskiego w świetle ultrafioletowym. Po lewej: fragment obrazu w świetle widzialnym, pośrodku: fragment obrazu w świetle ultrafioletowym. Na obrazie w świetle UV ciemniejsze plamy wskazujące miejsca późniejszych przemalowań. Po prawej maska w miejscu prawdopodobnych przemalowań⁸

Ilustracja 10 Przykład wykonania podczas renowacji obrazu zdjęcia w świetle podczerwonym. U góry: słabo czytelna sygnatura, u dołu: uczytelnienie sygnatury w podczerwieni, źródło: www.reno.net.pl/?page_id=530

4. Wnętrza :

4.1. Malowidła ścienne/tyunki⁹

W większości pomieszczeń odkryto malowidła ścienne. W dwóch pomieszczeniach parteru (A i C) są to malowidła z motywami floralnymi, w pozostałych pomieszczeniach przyjmują postać dekoracji pasowych o różnym układzie (pomieszczenia D, E, F, H, S). W

⁸ Garnarczyk J, Garnarczyk T, „Niewinwazyjne badania obiektów zabytkowych z wykorzystaniem fotografii w świetle widzialnym, fluorescencji UV i reflektografii IR, w: Czasopismo Pomiary Automatyka Kontrola, <http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-article-BSW4-0079-0045> [dostęp online 10.08.2020]

⁹ Tamże. Pkt., Malowidła ścienne/tyunki str. 8

pomieszczeniu G odkryto fragmenty XIX - wiecznych malowideł, o powtarzalnym, szablonowym wzorze.

1. Oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń powierzchniowych.
2. W pomieszczeniach, w których stwierdzono możliwość występowania malowideł na sufitach (A i C) wykonać całkowite ich odkrycie w celu ustalenia dalszego toku przeprowadzenia prac dotyczących remontu stropu. Usuwanie warstw przemalowań z powierzchni sufitów przeprowadzać mechanicznie z użyciem skalpeli. Ocenić stan zachowania malowideł. W przypadku szczątkowego zachowania wykonać dokumentację rysunkową (kalki) i fotograficzną w celu późniejszej rekonstrukcji.
3. Na czas skuwania zainfekowanych tynków, wtórnych wypraw i okładzin ceramicznych zabezpieczyć odsłonięte w trakcie badań fragmenty malowideł (bibuła japońska + 5% POW).
4. Skucie tynków zagrzybionych (w pomieszczeniu C, przy oknie w pomieszczeniu Ea). Pokryć środkiem grzybobójczym dostępnym w handlu i posiadającego atesty. Zalecane jest smarowanie pędzlem lub wałkiem, bądź oprysk zgodnie z zaleceniami producenta.
5. Usunięcie wtórnych cementowych tynków i uzupełnień oraz wtórnych okładzin ceramicznych na ścianach (pomieszczenia C i G)
6. W przypadku śladowego zachowania malowideł na suficie skuć najbardziej zniszczone, odspojone i zdestruowane tynki. Ocenić stan deskowania, w razie potrzeby wzmocnić strukturalnie lub wymienić elementy, które utraciły wytrzymałość.
7. W przypadku zachowania większych fragmentów malowideł na sufitach, należy rozważyć wykonanie transferu malowideł.
8. W pomieszczeniach, gdzie nie stwierdzono malowideł na sufitach należy wymienić fragmenty najbardziej zdestruowane (deski i tynki).
9. Usuwanie warstw przemalowań z powierzchni malowideł ściennych (mechanicznie z użyciem skalpeli).
10. Dezynfekcja ścian preparatem biobójczym.
11. Badanie polichromii w luminescencji UV w celu uczytelnienia opracowania malarskiego.
12. Pogłębienie i poszerzenie spękań tynku oraz wypełnienie je elastyczną zaprawą o niskim skurczu wiązania.
13. Uzupełnienie ubytków tynku metoda dwuwarstwową w technologii wybranego producenta w głębokie ubytki stosować tynk wapienny, jako warstwa wykańczająca wierzchni tynk wapienny (dedykowany do konserwacji zabytków). Uzupełnienia

wymagają również znacznej wielkości odkrywki wykonane w czasie badań architektonicznych.

14. Utrwalenie zachowanych oryginalnych tynków preparatem do wzmacniania (np. Preparat do wzmacniania zawierający rozpuszczalniki organiczne oparte na estrach etylowych kwasu krzemowego) lub środka innej firmy o tych samych parametrach).
15. Oczyszczenie powierzchni odsłoniętych malowideł z brudu, przy użyciu miękkich pędzli i gąbek syntetycznych typu wishab, na sucho.
16. Miejscowe podklejenie łuszczących się partii warstwy malarskiej przy użyciu zaprawy na bazie syntetycznego wapna hydraulicznego, może być również stosowana do zastrzyków, zapobiega powstawaniu wykwitów i nalotów na tynku
17. Utrwalenie pudrujących się warstw malarskich (Hydroksypropyloceluloza, niejonowa, rozpuszczalna w wodzie i większości rozpuszczalników organicznych polarnych) preparatem o podobnych właściwościach.
18. Wykonanie iniekcji podtynkowych odspojonych partii tynku przy użyciu u zaprawy na bazie syntetycznego wapna hydraulicznego, w zależności od rodzaju odspojen lub innym preparatem o podobnych działaniu.
19. Scalenie kolorystyczne ścian farbami krzemianowymi, naśladowczo do oryginału metoda punktowania.
20. W pomieszczeniu G sugeruje się zachować fragment ściany z XIX - wiecznymi malowidłami jako świadek a pozostałe ściany opracować na gładko, według projektu
21. Estetycznego uporządkowania wymagają skrzynki instalacyjne umieszczone w ścianach klatki schodowej. Skrzynki należy „zamaskować” poprzez pomalowanie ich powierzchni farbą w kolorze dobranym do koloru ścian, chyba, że szczególne przepisy stanowią inaczej. Skrzynki z nieczynnymi lub niepotrzebnymi instalacjami należy usunąć.

4.2. Instalacje¹⁰

1. Wszystkie nowe instalacje powinny być prowadzone w sposób jak najmniej widoczny, najlepiej podtynkowo. Przy prowadzeniu jakiegokolwiek okablowania natynkowego w budynku zabytkowym należy dostosować kolorystykę kabli lub listew do koloru ścian. Ciągi kablowe powinny być tak prowadzone, aby były jak najmniej widoczne dla obserwatora. Kładzenie nowych instalacji powinno odbywać się w konsultacji z

¹⁰ Tamże. Pkt. Instalacje, str. 10

konserwatorem zabytków. Nie należy prowadzić żadnych instalacji w miejscach malowideł ściennych. W miejscach, gdzie nie występuje możliwość ominięcia malowideł ściennych należy zachować na najwyższym poziomie estetykę i kulturę pracy, używając specjalistycznego sprzętu do wykonania bruzd w ścianach, np. bruzdownicę, aby zminimalizować powstałe straty. Trasa instalacji powinna być przejrzysta, prosta i dostępna ze względu na prawidłową konserwację i remonty. Wskazane jest, aby przewody prowadzono w płaszczyznach prostopadłych: poziomo i pionowo. Przewody muszą być wystarczająco chronione mechanicznie przed uszkodzeniami, odpowiednio prowadzone i zamocowane oraz powinny spełniać wymagania stawiane przez samo pomieszczenie.

2. Instalacje c.w.u. i c.o. należy wymienić na nowe i rozprowadzić je podtynkowo.
3. Instalację zimnej wody i instalację kanalizacyjną należy wymienić na nową. Instalacje te posiadają nieszczelności o czym świadczą zalania ścian i stropów.
4. Instalację elektryczną w całości należy wymienić na nową, usuwając jak największą ilość starej instalacji (może z czasem powodować zaplamienia na tynku). W przypadku odkrycia malowideł na sufitach instalacje elektryczne należy poprowadzić od strony podłogi na piętrze.

4.3. Tapety¹¹

W dwóch pomieszczeniach na parterze budynku (oznaczonych jako A i C - patrz część badawcza, str. 28) odnaleziono fragmenty XIX - wiecznych tapet. Są to unikaty na skalę kraju, ponieważ tego typu zabytki w większości uległy bezpowrotnemu zniszczeniu. Należy je bezwzględnie zachować. W trakcie prac badawczych odsłonięto jedynie niewielkie fragmenty, prawdopodobnie większa część znajduje się pod drewnianymi okładzinami przy oknach. Należy je ostrożnie zdemontować. Odsłonięte fragmenty tapet delikatnie odkurzyć przy pomocy miękkich pędzli, ostrożnie zdjąć, odpowiednio zabezpieczyć i przewieźć do pracowni konserwatorskiej. Zdejmowanie tapet musi być przeprowadzone przez specjalistę - konserwatora papieru. Wybrane, najlepiej zachowane fragmenty poddać konserwacji zachowawczej w celu późniejszej ekspozycji we wnętrzach (np. oprawione w szkło z krótką historią okładzin papierowych). Pozostałe fragmenty można przekazać do ekspozycji muzealnej bądź do celów edukacyjnych.

¹¹ Tamże. Pkt. Tapety, str. 11

4.4. Schody (część drewniana)¹²

Zniszczenia schodów wynikają głównie z ich wieloletniego użytkowania. Noszą ślady wytarcia w miejscach najbardziej uczęszczanych. Wielokrotnie były pokrywane farbami olejnymi, które miejscowo są przecierane do podłoża drewnianego. Drewno jest zabrudzone i porożychane. Nie zaobserwowano śladów po drewnojadach, ani nie jest widoczna destrukcja drewna na skutek działania mikroorganizmów. W związku z tym struktura drewna zdaje się stabilna. Pełna ocena stanu zachowania będzie możliwa po całkowitym oczyszczeniu z warstw malarskich. Program konserwatorski zakłada zahamowanie procesów degradacji elementów drewnianych poprzez wzmocnienie i zabezpieczenie powierzchni z jednoczesnym zachowaniem śladów wcześniejszego użytkowania jako wartości historycznej. Dlatego zaleca się przeprowadzenie konserwacji zachowawczej z wymianą jedynie najbardziej zniszczonych elementów. Do uzupełnienia i rekonstrukcji najbardziej zniszczonych fragmentów należy użyć drewna o tych samych parametrach (ten sam gatunek drewna), najlepiej drewna rozbiórkowego lub postarzanego np. przez piaskowanie.

1. Oczyszczenie powierzchni drewna z powłok malarskich. Dobór najefektywniejszej a jednocześnie bezpiecznej dla obiektu metody powinien nastąpić po wykonaniu prób. Proponuje się oczyszczanie metodami chemicznymi przy pomocy past do usuwania przemalowań lub mechanicznymi poprzez mikropiaskowanie/sodowanie.
2. Ocena stanu technicznego drewna po oczyszczeniu.
3. Profilaktyczna dezynfekcja. Proponuje się zastosowanie - wodnego impregnatu do zwalczania insektów, działający jednocześnie zapobiegająco przeciw atakom insektów i grzybów. Preparat o spowolnionym działaniu, ma to na celu złagodzenie skutków oddziaływania impregnatu na człowieka.
4. Impregnacja wzmacniająca. Wszystkie pierwotne elementy drewniane w razie konieczności powinny być wzmocnione np. preparatem pozwalającym na osiągnięcie pierwotnej wytrzymałości i nośności elementów podlegających konserwacji.
5. Rekonstrukcja najbardziej zniszczonych fragmentów. Wszystkie nowe elementy drewniane powinny być zabezpieczone profilaktycznie i scalone kolorystycznie.
6. Uzupełnienie mniejszych ubytków metodą kitowania. Do wykonania kitów proponuje się zastosowanie szpachlówek akrylowych lub gotowych kitów do drewna dobranych pod względem koloru i faktury.
7. Uzupełnienie dużych ubytków metodą flekowania. Wykonanie nowych fleków, z sezonowanego, twardzielowego drewna tego samego gatunku jak oryginał,

¹² Tamże. Pkt. Schody (część drewniana), str. 12

odpowiednio dobranego pod względem usłojenia i gęstości. Drewno powinno być mechanicznie postarzone np. przez piaskowanie. Wprowadzane nowe drewno należy dokładnie zabezpieczyć środkiem grzybo i bakteriobójczym. Montaż fleków z użyciem kleju akrylowego i kołków drewnianych.

8. Wykonanie nowych powłok kolorystycznych (w badaniach stwierdzono brązową warstwę jako najwcześniejszą¹³) lub pozostawienie desek w surowym drewnie, zabezpieczonym lakierem.

4.5. Balustrada żeliwna¹⁴

1. Demontaż elementów balustrady
2. Oczyszczenie powierzchni z przemalowań olejnych metodą mechaniczną (szczotki metalowe, skalpele, mikrościerniwa, pumeks) i chemiczną, mieszaniny rozpuszczalników, rozpuszczalniki w formie kompresów i tamponów z waty. NIE NALEŻY UŻYWAĆ WODY.
3. Odtłuszczenie metalu acetonem.
4. Pokrycie metalu inhibitorem korozji.
5. Pokrycie powierzchni preparatem z 90% udziałem pyłu cynkowego.
6. Wykonanie nowych powłok malarskich wg pierwotnej kolorystyki, w kolorze kremowo-żółtym (patrz badania konserwatorskie, str. 40) farbami do wnętrz, do metalu

4.6. Podłogi¹⁵

Najstarsze podłogi nie zachowały się. Obecne podłogi pochodzą z różnych okresów, wiele pomieszczeń ma współczesne pokrycia podłogowe. Występują deski różnej długości i szerokości oraz kafle. Bezwzględnie należy zachować deskowanie w pomieszczeniach na piętrze (pomieszczenia D i E) oraz ceramiczne kafle w sieni. Współczesne pokrycia podłogowe tj. kafle (pomieszczenia C, K) czy linoleum (pomieszczenia B, F) należy zdemontować i zastąpić nowymi uzgodnionymi w projekcie wykonawczym, ale spójnymi stylistycznie z wnętrzem (deski, kafle historyczne)

¹³ Dokumentacja badań konserwatorskich dworku „Poniatówka”, K.Przesmycka 2019r, str. 40

¹⁴ Program prac konserwatorskich i restauratorskich dla dworku „Poniatówka” K. Przesmycka, 2019. Pkt Wnioski i założenia konserwatorskie Pkt. Balustrada żeliwna, str. 13

¹⁵ Tamże. Pkt Podłogi., str.14

1. W celu naprawy uszkodzeń należy usunąć wszystkie warstwy wykończeniowe podłóg do odsłonięcia stropów.
2. Z podłóg na gruncie należy zerwać i wymienić wszystkie zniszczone lub będące w stanie utraty wartości strukturalnych deski podłogi i legary.
3. Należy usunąć wylewki betonowe na gruncie i wykonać nowe z odpowiedni warstwami podbudowy.
4. Posadzkę należy odizolować od gruntu hydroizolacją.
5. Legary układane na posadzce betonowej należy odizolować od betonu przekładką bitumiczną.

4.7. Podłogi z desek¹⁶

1. Demontaż desek
2. Oczyszczenie powierzchni drewna z powłok malarskich. Dobór najefektywniejszej a jednocześnie bezpiecznej dla obiektu metody powinien nastąpić po wykonaniu prób. Proponuje się oczyszczanie metodami chemicznymi przy pomocy past do usuwania przemalowań lub mechanicznymi poprzez mikropiaskowanie/sodowanie.
3. Ocena stanu technicznego drewna po oczyszczeniu.
4. Profilaktyczna dezynfekcja. Proponuje się zastosowanie preparatów - wodny impregnat do zwalczania insektów, działający jednocześnie zapobiegająco przeciw atakom insektów i grzybów. Preparat o spowolnionym działaniu, ma to na celu złagodzenie skutków oddziaływania impregnatu na człowieka.
5. Impregnacja wzmacniająca. Wszystkie pierwotne elementy drewniane w razie konieczności powinny być wzmocnione)
6. Wymiana najbardziej zniszczonych desek. Wszystkie nowe elementy drewniane powinny być zabezpieczone profilaktycznie i scalone kolorystycznie.
7. Uzupełnienie mniejszych ubytków metodą kitowania. Do wykonania kitów proponuje się zastosowanie szpachlówek akrylowych lub gotowych kitów do drewna dobranych pod względem koloru i faktury.
8. Montaż desek.
9. Wykonanie nowych powłok kolorystycznych lub pozostawienie desek w surowym drewnie, zabezpieczonym lakierem.

¹⁶ Tamże. Pkt. podłogi z desek., str.14

4.8. Podłogi z kafli ceramicznych (sień) ¹⁷

Posadzka składa się z dwubarwnych, szarych i żółtych kafli ceramicznych, kwadratowych, o wymiarach 14,5 x 14,5 cm. Na odwrociu wycisk D i L oraz symbol gwiazdy w kółku, znak manufaktury Dziewulski i Lange z Opoczna.

1. Oczyszczyć mechanicznie z wtórnych nawarstwień oraz nalotów z użyciem delikatnych środków chemicznych, neutralizowanych przez parę wodną podawaną pod odpowiednio regulowanym ciśnieniem.
2. Delikatnie mechanicznie usunąć wtórne betonowe kity.
3. Delikatne odkucie płytek, które są zniszczone nieodwracalnie.
4. Wykonanie kopii płytek ceramicznych w firmie która specjalizuje się w wytwarzaniu płytek historycznych,
5. Wklejenie nowych płytek przy użyciu kleju.

4.9. Stolarka okienna i drzwiowa¹⁸

Obecna, XIX - wieczna stolarka okienna i drzwiowa oraz kilka par XVIII - wiecznych drzwi powinny pozostać w obiekcie włącznie z zamkami, zawiasami i klamkami.

1. Demontaż ruchomych elementów stolarki: skrzydeł drzwiowych, okiennych oraz okiennic.
2. Demontaż i likwidacja krat zewnętrznych.
3. Oczyszczanie drewna i elementów metalowych stolarki (zawiasy, mechanizmy otwierania) z warstw wtórnych farb olejnych środkami do usuwania tego rodzaju powłok
4. Zachowane zamki, klamki i szyldy po demontażu powinny zostać oczyszczone odpowiednimi pastami do metalu z jednoczesnym zastosowaniem kontrolowanych metod mechanicznych (szczotki metalowe, waty stalowe).
5. Po usunięciu wtórnych powłok malarskich należy ocenić stan zachowania i zakres prac dobierając odpowiednie materiały i metody pracy.
6. Dezynfekcja stolarki. Proponuje się zastosowanie - wodny impregnat do zwalczania insektów, działający jednocześnie zapobiegająco przeciw atakom insektów i grzybów. Preparat o spowolnionym działaniu, ma to na celu złagodzenie skutków oddziaływania impregnatu na człowieka.
7. Impregnacja i utwardzenie drewna odpowiednimi preparatami.

¹⁷ Tamże. Pkt. podłogi z kafli ceramicznych (sień), str. 15

¹⁸ Tamże. Pkt. Stolarka okienna i drzwiowa, str. 16

8. Uzupełnienie ubytków drewna w stolارce (flekowanie w przypadku większych ubytków, w przypadku niewielkich ubytków zastosowanie żywic epoksydowych i akrylowych - szpachlówki do drewna).
9. Ewentualna wymiana zniszczonych fragmentów, zdeintegrowanych korozją biologiczną z dokładnym odwzorowaniem oryginalnych np. listwy przyrymkowe okien.
10. Sugeruje się pozostawienie szklenia - szkło ciągnięte w oknach ma dużą wartość estetyczną.
11. Konserwacja i rekonstrukcja drewnianych okiennic stolarki okiennej oraz parapetów metodami j w.
12. Warstwa malarska powinna zostać odtworzona, ale ujednolicona. W większości pomieszczeń stwierdzono jasną warstwę malarską (odcienie blieli). Mazerowanie powinno być odtworzone lub uzupełnione w ubytkach. Należy używać najwyższej jakości farb. W przypadku drzwi malowanych jednolicie należy wykonać malowanie w macie, w kolorze oryginalnej warstw. W przypadku stolarki mazerowanej, mazerunki dobrze zachowane uzupełnić metodą imitatorską, bądź, w przypadku dużych zniszczeń odtworzyć mazerowania z oryginału. Zawiasy należy traktować podobnie.
13. Montaż skrzydeł drzwiowych, okiennych i okiennic.
14. Ujednolicenie zawiasów, klamek stolarki okiennej i klamek i szyldów w stolارce drzwiowej. Wykonanie odlewów z zachowanego oryginału bądź zastosowanie nowych, stylizowanych elementów.
15. Montaż naprawionych zawiasów, zamków z dorobionymi stylizowanymi kluczami, klamek i szyldów.
16. Drzwi płycinowe zastosowane w łazience na piętrze wymienić na stylizowane - drewniane. Ściankę działową przesunąć poza linię okna, likwidując jego wtórny podział.
17. Wykonać nową klapę nad wejściem do piwnicy dostosowaną do aktualnych wymogów. Elementy pokrywy nie mogą wystawać ponad powierzchnię, po której porusza się użytkownik. Do klapy musi być ograniczony dostęp osób trzecich oraz powinna być oznakowana ze względu na BHP.

4.10. Piece kaflowe¹⁹

Trzy piece kaflowe będące przedmiotem poniższego programu prac stanowi wtórne wyposażenie budynku Poniatówki. Są to dwudziestowieczne piece z gładkich, białych kafli.

1. Wykonać rozbiórkę pieców tradycyjną metodą zduńską

¹⁹ Tamże. Pkt., Piece kaflowe, str. 17

2. Zdemontować elementy metalowe i oczyścić je przez piaskowanie
3. Zabezpieczyć metal inhibitorem korozji i farbą antykorozyjną
4. Oczyścić kafle parą wodną pod ciśnieniem
5. Wykonać ponowny montaż pieca metodą zduńską, wymieniając pęknięte bądź zdegradowane kafle na nowe, o analogicznej formie i kolorystyce.
6. Wykonać nowe spoiny pomiędzy kaflami.

Wykonać rekonstrukcję w jednym z dolnych pomieszczeń pierwotnej, XVIII - wiecznej formy pieca. Był to piec z zielonych ceramicznych kafli, na murowanym lub drewnianym cokole bądź na ceramicznych nóżkach

5. Część zewnętrzna budynku

5.1 Więźba dachowa i obróbki blacharskie²⁰

Celem konserwacji dachu będzie przywrócenie mu wytrzymałości mechanicznej poprzez wymianę zdegradowanych elementów konstrukcji lub ich fragmentów, (stosując zasadę minimalnej, koniecznej ingerencji w zabytkową strukturę obiektu), oraz impregnację wzmacniającą strukturalnie i zabezpieczającą przed korozją biologiczną. Drewno należy poddać przeglądowi ciesielskiemu, koniecznie należy usunąć krokwie zniszczone przez spuszczela, drewno niezaatakowane można poddać dezynfekcji środkami owadobójczymi np. Mogą być użyte środki kompleksowe przeznaczone do jednoczesnego zabezpieczenia przed pożarem , grzybobójcze i bakteriobójcze

1. Demontaż istniejącego pokrycia dachowego i łat. Uwaga: Wykonać zabezpieczenie przed opadami na czas prowadzenia robót.
2. Kominy poddać przeglądowi i udrożnić. Kominy oraz przewody kominowe przemurować oraz otynkować wewnątrz, aby zapewnić ich szczelność. Można również przemurować tylko kominy wystające ponad więźbę dachową a przewody kominowe doszczelnić za pomocą wkładu kominowego (elastyczny rękaw wielowarstwowy służący do uszczelniania i zabezpieczania przewodów spalinowych i wentylacyjnych).
3. Kominy wyposażyć w łatwo demontowane kratki metalowe zapobiegające przed wiciem gniazd ptasich w przewodach.
4. Ocena odsłoniętych elementów drewnianych więźby dachowej.
5. Elementy drewniane oczyścić, najbardziej uszkodzone krokwie i płatwie wymienić na nowe z zachowaniem pierwotnych rozstawów i przekrojów. Zaleca się też jest zastosowanie tradycyjnej techniki montażu/łączy elementów drewnianych. Pomiedzy krokwie można w

²⁰ Tamże. Pkt. Więźba dachowa i obróbki blacharskie, str. 19

celu podwyższenia ochrony cieplnej obiektu ułożyć wełnę mineralną. Pod wełną mineralną zamocować folię paroszczelną o dużym oporze dyfuzji pary wodnej (wełnę mineralną ułożyć szczelnie z przewiązaniem spoin, przykryciem paskami folii spoinowanej do paroizolacji).

6. Zainfekowane belki stropowe oraz murlaty należy oczyścić, a następnie przeprowadzić dezynsekcję preparatem - z poszerzeniem impregnacji poza obręb oczyszczenia. Najwłaściwszym rozwiązaniem, przy tak szeroko zaplanowanym i koniecznym remoncie, wydaje się być sprawdzenie stanu zachowania całości murlat i belek stropowych, szczególnie przy styku z murami. Belki stropowe - należy poddać przeglądowi (w razie stwierdzenia takiej potrzeby poddać naprawom i uzupełnieniom) i zaimpregnować. Wszystkie nowe jak i istniejące elementy konstrukcji dachu należy zabezpieczyć impregnatem do drewna (impregnaty stosować ściśle wg instrukcji. W przypadku wykonywania wzmocnień i napraw drewnianych elementów konstrukcji dachu do zabiegów naprawczych należy stosować powietrzno - suchy, impregnowany materiał, jak najbardziej zbliżony do oryginalnego - dla elementów konstrukcyjnych)
7. W przypadku ociosywania elementów zaatakowanych przez owady - należy czyścić do drewna twardego, oczyścić z mączki (drucianą szczotką, z chodników larwowych - zeszkrobać ostrym narzędziem - np. dłutem) - wszystkie odpady należy bezwzględnie zebrać i spalić - pozostawione mogą być siedliskiem dalszego rozwoju szkodników.
8. W przypadku wymiany uszkodzonych odcinków poszczególnych elementów konstrukcji - naprawę elementów wykonywać podnosząc tymczasowo wspierające się na nich inne elementy konstrukcji (lub też całkowicie odciążając remontowany element) pamiętając jednocześnie o zabezpieczeniu znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie elementów - przed możliwością ich wysunięcia z gniazd.
9. Elementy drewniane więźby dachowej nie nadające się do ponownego wykorzystania jako element konstrukcyjny (ze względu np. na zbyt małą długość po oczyszczeniu) można przerobić i wykorzystać np. na deskę parkietową i zastosować ją w innym miejscu w obiekcie.
10. Przed ponownym montażem murlaty należy wykonać na murze izolację z dwóch warstw papy, aby wyeliminować przenoszenie wilgoci z muru na belkę drewnianą i jej destrukcję.
11. Ułożyć deskowanie.
12. Ułożenie nowego pokrycia dachowego z arkuszy blachy stalowej ocynkowanej.
13. Po zakończeniu remontu konstrukcji dachu należy przygotować nowe obróbki blacharskie wraz z nowymi elementami odprowadzającymi wody opadowe z powierzchni dachu - wykonać rynny i rury spustowe z materiałów analogicznych do istniejących, tj. blachy stalowej ocynkowanej.
14. Przed rozpoczęciem robót należy zabezpieczyć elewacje przed uszkodzeniami w trakcie remontu dachu. Remont powinien być przeprowadzony przez osoby z odpowiednim

doświadczeniem zawodowym oraz kierowane i nadzorowane przez osoby z stosownymi uprawnieniami budowlanymi oraz konserwatora zabytków.

5.2 Elewacje²¹

1. Usunięcie wtórnych tynków cementowych. W trakcie prac należy zachować szczególną ostrożność, by jak najmniej uszkodzić tynki oryginalne.
2. Skucie osłabionych i odspojonych wypraw tynkarskich do wątku ceglanego.
3. W przyziemiu ostrożne odsłonięcie cokołu z cementu romańskiego.
4. Uzupelnienie ubytków w konstrukcji ścian budynku wraz z uzupełnieniem zapraw w spoinach (zaprawy wapienne). Ubytki w cegle należy przemurować z użyciem materiałów o zbliżonych parametrach do oryginału (cegła z rozbiórki).
5. Lokalnie dezynfekcja tynków w miejscach porażonych korozją biologiczną
6. Wypełnienie płytkich rys po wcześniejszym ich przeżyłowaniu w kształcie litery V, zaprawą elastyczną o niskim skurczu wiązania
7. Wzmocnienie strukturalne pozostawionych zapraw np. preparatem krzemooorganicznym lub równoważnym.
8. Uzupełnianie ubytków i rekonstrukcja brakujących wypraw:
 - warstwa podkładowa: nałożenie na odsłonięte wątki szprycy - zaprawy składającej się z cementu trasowego i piasku rzecznoego
 - założenie tynków podkładowych tradycyjnych wapienno-piaskowych z dodatkiem trasy wyrównujących powierzchnie ścian; tynki w zależności od pożądanej grubości nakładane warstwowo - ok. 1- 2 cm na raz, każda warstwa ściągana na szorstko i sezonowana.
 - założenie tynków wierzchnich
9. Gruntowanie tynków przed malowaniem preparatem zgodnie z przyjętą technologią
10. Detale architektoniczne - oczyszczenie i usunięcie złuszczających się warstw farb i zapraw mechanicznie - skalpelami, nożami szewskimi, szpachelkami. Podklejenie odspojonych fragmentów i pustek.
11. Dezynfekcja preparatem
12. W razie konieczności wykonać iniekcje wzmacniające w odpowiednim stężeniu.
13. Impregnacja wzmacniająca preparatami krzemooorganicznymi
14. Uzupelnienie ubytków w detalach i założenie kitów przy użyciu zapraw o analogicznym do oryginału składzie.
15. Gruntowanie powierzchni zgodnie z przyjętą technologią,

²¹ Tamże. Pkt. Elewacje, str. 21

16. Scalanie kolorystyczne elementów dekoracyjnych
17. Kolorystykę ustalić komisyjnie - sugeruje się wyróżnienie kolorystyczne detali.
18. Elementy drewniane (gzymsy): mechaniczno - chemiczne oczyszczenie drewna z warstw brudu i wtórnych warstw. Przeprowadzenie dezynfekcji biobójczej. Impregnacja wzmacniająca strukturę drewna. Malowanie/zabezpieczenie drewna kolorową lakierobejcą; kolor ustalony na komisji konserwatorskiej
19. Uporządkowania estetycznego wymagają skrzynki instalacyjne umieszczone w cokołowych częściach elewacji. Skrzynki należy zamaskować poprzez pomalowanie ich powierzchni farbą w kolorze dobranym do koloru elewacji, lub wmurowanie w elewację, chyba, że szczególne przepisy stanowią inaczej. Skrzynki z nieczynnymi lub niepotrzebnymi instalacjami należy usunąć.
20. Najważniejszym estetycznie etapem prac będzie malowanie wszystkich elewacji. Po wykonaniu tynków przedstawione zostaną próby kolorystyczne i na ich podstawie wybrany zostanie kolor. Aby zachować zabytkowy charakter elewacji proponuje się użycie farb laserunkowych o mniejszej sile krycia. Poprzez użycie mniejszej ilości bieli w tego typu farbách unika się powstania dużych płaszczyzn „martwego” koloru. Na podstawie wykonanych odkrywek i badań można przyjąć, że kolorystyka elewacji frontowej będzie utrzymana w gamie jasnej zieleni (gładkie partie ścian) oraz jasnego różu (detal).
21. Ze względu na zagrożenie pojawienia się graffiti na świeżo wyremontowanej elewacji proponuje się zabezpieczenie powierzchni ściany specjalnym preparatem ochronnym. Przed przystąpieniem do zabiegu należy sprawdzić, czy nie powoduje on zmian kolorystycznych warstwy malarskiej.
22. Konserwacja i rekonstrukcja rzeźby z niszy - rzeźba wykonana jest prawdopodobnie 7, wapienia pińczowskiego (ocena możliwa po szczegółowych oględzinach i wykonaniu odkrywek). Należy ją zdezynfekować, oczyścić z wtórnych powłok malarskich i uzupełnień, wzmocnić strukturalnie, uzupełnić ubytki materiałem zbliżonym do oryginału, scalić kolorystycznie. Na podstawie archiwalnych fotografii zrekonstruować głowę w analogicznym materiale. Całość zhydrofobizować. Prace powinny być wykonywane przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki o specjalności kamieniarskiej.

5.3 Ganki²²

5.3.1 Ganek zachodni²³

1. Demontaż elementów ganku. Wszystkie elementy ozdobne należy rozebrać, poddać szczegółowej ocenie stopnia ich zniszczenia oraz odrestaurować. Podczas zabiegów renowacyjnych należy dążyć do zachowania jak największej ilości oryginalnej substancji.
2. Zdemontowane elementy oczyścić z powłok malarskich środkami zmydlającymi typu Scansol, Remosol
3. Profilaktyczna dezynfekcja. Proponuje się zastosowanie - wodny impregnat do zwalczania insektów, działający jednocześnie zapobiegająco przeciw atakom insektów i grzybów. Preparat o spowolnionym działaniu, ma to na celu złagodzenie skutków oddziaływania impregnatu na człowieka.
4. Impregnacja wzmacniająca. Wszystkie pierwotne elementy drewniane w razie konieczności powinny być wzmocnione np. 10% roztworem w toluenie /. Preparaty te pozwalają na osiągnięcie pierwotnej wytrzymałości i nośności elementów podlegających konserwacji.
5. W przypadku uszkodzeń dyskwalifikujących elementy do ponownego użycia należy wykonać nowe elementy odtworzeniowo, na wzór oryginalnych.
6. Należy odtworzyć wszystkie brakujące elementy ozdobne i konstrukcyjne ganku tj. balustrady, podłucza, zworniki.
7. Posadzkę należy odtworzyć zgodnie z oryginalnym wzorem (płytki klinkierowe, ryflowane, w kolorze brązowym, o wym 16,5 x 16,5 cm - patrz Badania konserwatorskie, str. 46)
8. Montaż drewnianych elementów ganku
9. Wykonanie nowego pokrycia dachowego z blachy cynkowo - tytanowej.

5.3.2 Ganek wschodni²⁴

1. Demontaż elementów ganku. Wszystkie elementy ozdobne należy rozebrać, poddać szczegółowej ocenie stopnia ich zniszczenia oraz odrestaurować.
2. Należy wymienić cały strop ganku na nowy, analogicznie do oryginału (szerokość i układ deskowania).

Tamże. Pkt. Ganki, str. 24

Tamże. Pkt. Ganek zachodni, str. 24

Tamże. Pkt. Ganek zachodni, str. 25

3. Elementy żeliwne oczyścić z wtórnych powłok malarskich i warstw korozji metodą mechaniczną (szczotki metalowe, skalpele, mikrościerniwa, pumeks) i chemiczną, mieszaniny rozpuszczalników, rozpuszczalniki w formie kompresów i tamponów z waty. NIE NALEŻY UŻYWAĆ WODY.
4. Zniwelowanie odkształceń balustrady.
5. Odtłuszczenie metalu acetonem.
6. Pokrycie metalu inhibitorem korozji.
7. Pokrycie powierzchni metalowej preparatem z 90% udziałem pyłu cynkowego
8. Wykonanie nowych powłok malarskich wg pierwotnej kolorystyki odpowiadającej NCS S 5040-G30Y (patrz Badania konserwatorskie, str. 45) farbami zewnętrznymi do metalu
9. Rekonstrukcja brakujących elementów żeliwnych (duży ubytek w części środkowej balustrady) metodą odlewu.
10. Oczyszczenie elementów drewnianych środkami zmydlającymi
11. Profilaktyczna dezynfekcja elementów drewnianych. Proponuje się zastosowanie preparatów — wodny impregnat do zwalczania insektów, działający jednocześnie zapobiegająco przeciw atakom insektów i grzybów. Preparat o spowolnionym działaniu, ma to na celu złagodzenie skutków oddziaływania impregnatu na człowieka.
12. Impregnacja wzmacniająca. Wszystkie pierwotne elementy drewniane w razie konieczności powinny być wzmocnione np. 10% roztworem w toluenie / acetonie. Preparaty te pozwalają na osiągnięcie pierwotnej wytrzymałości i nośności elementów podlegających konserwacji.
13. Wszystkie brakujące drewniane elementy ozdobne ganku należy odtworzyć.
14. W odkrywkach oraz wykonanym przekroju stwierdzono kolor ugrowy jako pierwotne opracowanie drewna, można jednak, w celu zachowania estetyki i spójności zastosować jednakowy, naturalny kolor drewna w obu gankach.

5.4 Zalecenia konserwatorskie²⁵

1. Prace konserwatorskie przy obiekcie oraz demontaż fragmentów tapet mogą wykonywać jedynie dyplomowani konserwatorzy dzieł sztuki.
2. Zaleca się by całość prac wykonywana była przez firmę budowlano - konserwatorską lub w ścisłej współpracy specjalistów budownictwa oraz dyplomowanych konserwatorów dzieł sztuki.

²⁵ Tamże. Pkt., Zalecenia konserwatorskie str. 27

3. Wykonawca musi uzyskać imienne zezwolenie MWKZ na wykonanie prac konserwatorskich przy obiekcie.
4. Wszelkie prace podlegać będą nadzorowi konserwatorskiemu prowadzonemu w trybie roboczym.
5. Wykonawca zobowiązany jest prowadzić Dziennik Prac Konserwatorskich oraz Budowlanych.
6. Odstępstwa od zaakceptowanych programów, uzgodnień w trybie roboczym i zasad konserwatorskich, skutkować mogą wstrzymaniem prac.
7. Odbiór końcowy odbędzie się po złożeniu Dziennika Prac Konserwatorskich i powykonawczych Dokumentacji Konserwatorskich zawierających opracowania tekstowe i dokumentację fotograficzną.
8. Przebieg prac konserwatorskich i budowlanych musi być zrealizowany zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową, przy zastosowaniu technologii i materiałów zaakceptowanych przez inwestora, nadzór konserwatorski oraz nadzór budowlany.
9. Technologiczne zabiegi konserwatorskie i budowlane muszą być przeprowadzone w odpowiednich warunkach określonych w kartach technicznych każdego produktu oraz opisach technologii.

6. Program prac konserwatorskich – rzeźba Fortuny

Autorem programu prac konserwatorskich dla konserwacji rzeźby Fortuny jest mgr Jacek Gryczewski, konserwator rzeźby kamiennej i elementów architektonicznych, nr dyplomu UMK 1885.

1. Wstępne wzmocnienie osłabionych miejsc preparatem opartym na czteroetoksylianie.
2. Usunięcie wtórnych przemalowań metodami chemicznymi, po wykonaniu prób. Podczas oczyszczania należy szukać ewentualnych reliktyw pierwotnych warstw barwnych lub złocień. Wykonać dokumentację z tego etapu. Znalezione relikty wzmocnić lub podkleić - zależnie od ich stanu.
3. Usunięcie nawarstwień gorącą wodą pod ciśnieniem, z wykorzystaniem roztworów HF lub fluorku amonu. Alternatywną metodą jest czyszczenie laserowe.
4. Ostateczne wzmocnienie osłabionych miejsc preparatem opartym na czteroetoksylianie.
5. Klejenie pęknięć i podklejenie złuszczeń żywicami sztucznymi.

6. Odsolenie metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska (okładami z ligniny).
7. Uzupelnienie ubytków zaprawami mineralnymi dobranymi do oryginału pod względem koloru i struktury.
8. Ewentualna rekonstrukcja brakujących elementów w sztucznym kamieniu imitującym materiał oryginalny. Przed rekonstrukcją wykonać model w glinie i uzyskać akceptację komisji konserwatorskiej.
9. Ewentualne scalenie kolorystyczne metodami laserunkowymi. Wykonać próby, stopień scalenia zatwierdzić podczas komisji konserwatorskiej.
10. Jeżeli na obiekcie zostaną znalezione relikty złoceń lub innych, pierwotnych warstw malarskich - uzgodnić zakres ewentualnej rekonstrukcji z urzędem konserwatorskim.
11. Hydrofobizacja strukturalna rozpuszczalnikowym preparatem krzemoorganicznym.

7. Schody na I piętro

Projektowana renowacja istniejących drewnianych schodów na I piętro oraz balustrad drewnianych i żeliwnych zgodnie z programem prac konserwatorskich. Ze względu na nieprzepisową wysokość projektowane podwyższenie balustrad do wys. 110cm.

Zalecana jest renowacja zachowawcza z wymianą jedynie najbardziej zniszczonych elementów z jednoczesnym zachowaniem śladów wcześniejszego użytkowania jako wartości historycznej. Do uzupełnienia i rekonstrukcji projektowane jest użycie drewna o tych samych parametrach (ten sam gatunek), rozbiórkowego lub postarzanego. Schody oczyścić z powłok malarskich, przeprowadzić ich profilaktyczną dezynfekcję oraz impregnację wzmacniającą. Zrekonstruować najbardziej zniszczone elementy. Mniejsze ubytki uzupełnić metodą kitowania, większe ubytki – metodą flekowania. Wykonanie nowych powłok kolorystycznych na podstawie badań stratygraficznych – projektowana kolorystyka ciemnego brązu, ciemnego dębu. Na poziomie parteru renowacja schodów od boku – ścianki zamykającej przestrzeń pod schodami z desek oraz niewielkich drzwi do schowka pod schodami – projektowana kolorystyka jak dla schodów - ciemny brąz, ciemny dąb. Planowana renowacja okuć i zawiasów drzwiczek oraz uzupełnienie brakujących elementów.

Balustradę drewnianą schodów na I piętro podwyższono poprzez dodanie do niej od góry drewnianych słupków o przekroju i rozstawie zgodnym z podziałami historycznymi i drewnianego pochwytu. Formę uzupełnienia przyjęto analogiczną do formy historycznej balustrady - zaprojektowano zachowanie materiału (drewna), proporcji profili i kolorystyki

(ciemny brąz, ciemny dąb). Montaż podwyższenia balustrady należy wykonać bez mechanicznej ingerencji w balustradę zabytkową. Słupki podwyższające osadzone na obejmach z płaskowników stalowych malowanych na kolor zbliżony do koloru balustrady (ciemny brąz, powierzchnia matowa). Obejmę od dołu połączyć przewiązkami stalowymi (przed i za słupkiem historycznej balustrady – bez uszkodzania słupka). Przewiązki w kolorze analogicznym jak obejmmy. U szczytu obejmmy dospawany pręt stalowy gwintowany $\varnothing 5$ dł. 10cm, na którym należy osadzić słupek podwyższający (w słupku podwyższającym wykonać otwór do osadzenia pręta gwintowanego).

Przeprowadzić demontaż elementów żeliwnych balustrady na I piętrze (obejście klatki schodowej). Brakujące elementy odtworzyć metodą odlewu. Powierzchnie balustrady oczyścić z przemalować metodą mechaniczną i chemiczną, nie używać wody. Metal odtłuścić, zabezpieczyć przeciwkorozyjnie. Wykonać nowe powłoki malarskie – odtworzenie kolorystyki na podstawie odkrywek stratygraficznych – kolor kremowo-żółty. Balustradę żeliwną na I piętrze (obejście klatki schodowej) podwyższyć, poprzez dodanie do niej od góry stalowych słupków i drewnianego profilowanego pochwyty. Słupki podwyższające o przekroju i rozstawie analogicznym do występujących w historycznej balustradzie.

Kolorystyka balustrady w części metalowej odtwarzana na podstawie odkrywek stratygraficznych (kremowo-żółta). Kolorystyka pochwyty drewnianej balustrady analogiczna jak kolorystyka schodów – ciemny brąz, ciemny dąb.

8. Piece kaflowe

8.1. Istniejące piece kaflowe

W projekcie zakładane jest zachowanie istniejących pieców kaflowych w pomieszczeniach B i D. Istniejący piec z pomieszczenia A, w którym projektowane jest odtworzenie jest pieca XVIII-wiecznego, należy przenieść na I piętro, do sali E. Projektowana lokalizacja pieca w E - w miejscu historycznej - w południowo-zachodnim narożu pomieszczenia (zgodnie ze śladami widocznymi na podłodze drewnianej)

Elementy żeliwne i kafle szklione pieców należy oczyścić, wymienić uszkodzone kafle. Nie przewiduje się pełnienia funkcji grzewczej przez piece kaflowe - projektowane pozostawienie pieców w formie reliktu.

8.2. Odtworzenie pieca kaflowego w pomieszczeniu A

W pomieszczeniu A projektowana jest rekonstrukcja XVIII-wiecznej formy pieca z zielonych kafli. Podobnie jak w przypadku pieców istniejących nie przewiduje się pełnienia funkcji grzewczej przez odtwarzany piec.

Ilustracja 11. Piec kaflowy z I poł XVIII w na zamku w Liwie, źródło: <http://liw-zamek.pl/>

VIII. Prace archeologiczne

Pracom ziemnym związanym z przedmiotową inwestycją towarzyszyć będą badania archeologiczne w formie stałego nadzoru archeologicznego. Na prowadzenie badań archeologicznych uzyskano decyzję pozwolenia konserwatorskiego z dn. 04.09.2020 nr WA.5161.12.13.2020.JG (skan decyzji zawarto w załącznikach formalno-prawnych do projektu budowlanego).

IX. Uwagi końcowe

- Prace należy wykonywać pod nadzorem uprawnionego Konserwatora Zabytków
- Wszystkie materiały zastosowane do realizacji powinny posiadać certyfikat lub aprobatę techniczną a urządzenia certyfikat na znak bezpieczeństwa ,

- W przypadku pojawienia się wątpliwości interpretacyjnych w projektowanych rozwiązaniach technicznych, a w szczególności mających wpływ na bezpieczeństwo robót, należy bezzwłocznie porozumieć się z projektantem opracowania, w celu jednoznacznego sprecyzowania rozwiązań technicznych.
- Wszystkie roboty budowlano-montażowe, a także odbiór, należy wykonać zgodnie z „Warunkami Technicznymi Wykonania i Odbioru Robót Budowlano-Montażowych” wydanych przez Ministerstwo Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, a opracowanych przez Instytut Techniki Budowlanej
- Szczegóły rozwiązań wg części opisu technicznego oraz w części rysunkowej.
- Projekt stanowią integralne części:
- Przed przystąpieniem do prac wszystkie wymiary oraz rzędne należy bezzwłocznie sprawdzić na budowie.

- Projektowane prace budowlane wykonywać w oparciu o wytyczne niniejszego projektu budowlanego oraz wytyczne zawarte w wcześniej wykonanych opracowaniach:
 - program prac konserwatorskich zawarty w dokumentacji pn. Program prac konserwatorskich i restauratorskich dla dworku „Poniatówka” sporządzony przez Renovatic Katarzyna Przesmycka ul. Leszczyńskiej 10/12 m43, 93-347 Łódź, autorzy opracowania: mgr Katarzyna Przesmycka konserwator detali i elementów architektonicznych, UMK 2431, Współpraca: mgr Monika Bystrońska - Kunat, konserwator malarstwa UMK 2410, Łódź maj 2019 r.
 - zalecenia Opinii mykologicznej zawarte w dokumentacji pn. Opinia mykologiczna pn. „Dworek „Poniatówka” przy ul. Chyliczkowskiej 20” w Piasecznie sporządzonej przez Dr inż. Aleksandra Wójcik Warszawa Oględziny Warszawa dnia 14.03.2019
 - zalecenia ekspertyzy technicznej określone w dokumentacji pn. „Ekspertyza techniczna dotycząca: określenia aktualnego stanu technicznego i bezpieczeństwa zabytkowego budynku „Poniatówka” zlokalizowanego w Parku Miejskim przy ul. Chyliczkowskiej 20G w Piasecznie na działce ew. nr 8/7, obręb 27 opracowanej przez Centrum Rzeczoznawstwa Budowlanego Sp. z o.o. Pracownia projektowo-konstrukcyjna ul. Obozowa 82A lok. 19, 01-434 Warszawa autorzy : mgr inż. Tomasz Buczek , mgr inż. Franciszek Komorowski, rzeczoznawca budowlany, nr decyzji GINB 169/99 , dr inż. Adam Jerzy Baryłka, Rzeczoznawca Budowlany, nr decyzji GINB 46/13/R/C w marcu 2018r.
- Zalecenia budowlane i konserwatorskie, zawarte w „Programie prac konserwatorskich”, „Opinii mykologicznej” i „Ekspertyzie technicznej”, odbiegające od

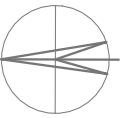
niniejszego projektu budowlanego, pomijano w przytoczanych powyżej wyciągach z tych opracowań. W przypadku występowania różnic pomiędzy zaleceniami dotyczącymi poszczególnych prac w niniejszym projekcie budowlanym, a zaleceniami zawartymi w powyżej przytoczonych opracowaniach, należy priorytetowo traktować wytyczne projektu budowlanego.

- Ze względu na niestandardowy charakter prac, niemożliwość rozpoznania na etapie projektowania wszystkich potencjalnych uszkodzeń oraz wiążące się z tym prawdopodobieństwo potrzeby wprowadzania rozwiązań dodatkowych lub zamiennych, prace powinny wykonywać się pod stałym nadzorem autorskim.
- Zaleca się stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych przeznaczonych do zastosowań w obiektach zabytkowych i wyprodukowanych przez producentów wyspecjalizowanych w dziedzinie konserwacji zabytków architektury. Optymalne byłoby indywidualne projektowanie zapraw, oparte o badania laboratoryjne. Jeśli wykonanie takich zapraw nie byłoby możliwe, zaleca się stosowanie gotowych wyrobów o odpowiednich parametrach.
- Przy doborze szczegółowym materiałów konieczna będzie specjalistyczna konsultacja producenta ww. materiałów i wyrobów.
- Dobór ww. materiałów i wyrobów budowlanych, powinien zostać uzgodniony z projektantami i uzyskać ich akceptację.

Opracowanie:

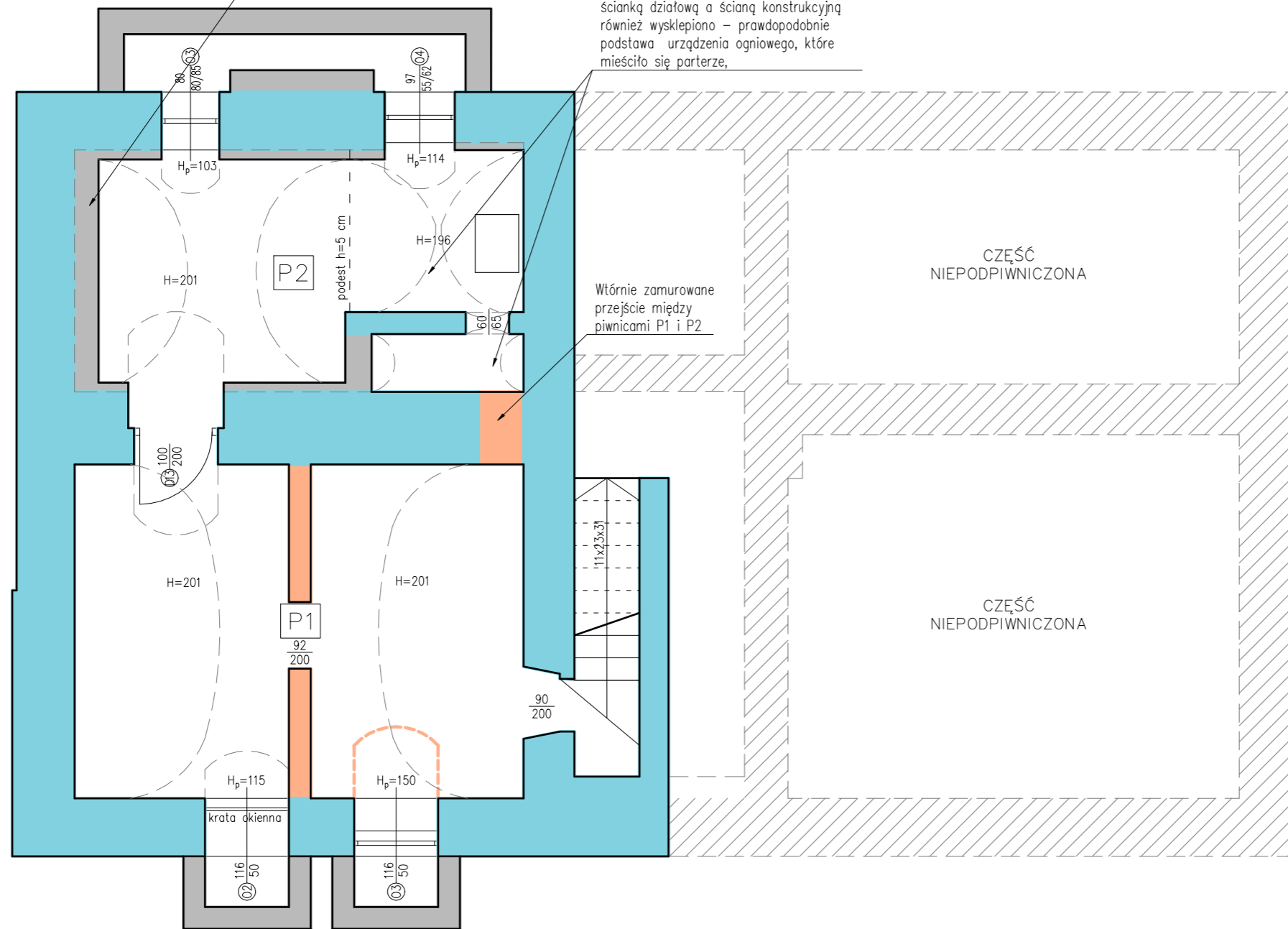
mgr inż. arch. Łukasz Szleper

ARCHITEKT
Uprawnienia budowlane do
projektowania bez ograniczeń
nr ewid. 40/09/DOIA
mgr inż. arch. Łukasz Szleper

W części ścian i sklepienia piwnicy P2 wprowadzone betonowe opłaszczowanie zawężające pomieszczenie (prace naprawcze związane prawdopodobnie z problemami konstrukcyjnymi – niewłaściwą pracą kłębki)

W części południowej pomieszczenie P2 jest węższe i przekrywa je mniejsza kłębka, oparta na ścianie działowej równoległej do ściany konstrukcyjnej. Przestrzeń między ścianką działową a ścianą konstrukcyjną również wysklepiono – prawdopodobnie podstawa urządzenia ogniowego, które mieściło się parterze,

LEGENDA:

ROZWARSTWIENIE HISTORYCZNE*

- FAZA I ZABUDOWY – DOM STAROSTY Z OK. 1740r.
- FAZA II ZABUDOWY – DWOREK RYXA Z OK 1780r.
- FAZA III ZABUDOWY – PRZEBUDOWA HR. PLATER ZYBERK Z OK. 1891r.
- FAZA IV ZABUDOWY – PRZERÓBKI WSPÓŁCZESNE DOKONANE PO I WOJNIE ŚW.

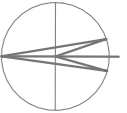
LOKALIZACJA POLICHROMII

- WG. OPRACOWANIA "BADANIA HISTORYCZNE I ARCHITEKTONICZNE..."**
- UZUPEŁNIENIE WYSTĘPOWANIA POLICHROMII NA PODSTAWIE ODKRYWEK STRATYGRAFICZNYCH***

UWAGI:

- * Rozwarstwienie historyczne na podstawie opracowania "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barańskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- ** Lokalizacja polichromii wskazana w opracowaniu "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barańskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- *** Lokalizacja polichromii według opracowania "Dokumentacja badań konserwatorskich dworku "Poniatówka" z kwietnia 2019r. autorstwa Katarzyny Przesmyckiej

	temat. PROJEKT WYKONAWCZY Remont i przebudowa zabytkowego budynku Poniatówki w Parku Miejskim w Piasecznie
LSPROJEKT PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA Sp. z o.o. Sp. k. NIP: 8943140693, REGON: 3830080143, adres: ul. Jana Mydlarskiego 19, 54-079 Wrocław tel.biuo. 607 725 026, kom. 603 950 959, e-mail: biuro@lspprojekt.pl www.lspprojekt.pl	
inwestor	Gmina Piaseczno Ul. Kościuszki 5, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie
lokalizacja	działka nr ewid. 8/7, 1/2 obręb 27, ul. Chyliczkowska 20, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie
tytuł rys.	ROZWARSTWIENIE HISTORYCZNE – PIWNICA
branża	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 40/09/DOIA
ARCHITEKTURA	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. arch. Ewa Smolakowska nr upr. 13/99/DUW
	podpis:
	podpis:
KONSTRUKCJE	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 69/DOS/07
	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. Piotr Szleper nr upr. SLK/1727/PWOK/07
	podpis:
skala rys.	data
1:75	02.2021r.
	nr rys.
	R-01

Ganek wschodni drewniany, kryty dwuspadowym dachem, z licznymi zdobnymi elementami snycerskimi i żeliwną balustradą o formie analogicznej jak na klatce schodowej. Zły stan techniczny konstrukcji i elementów dekoracyjnych

Ściana znacznie pogrubiona w związku ze współczesnym wprowadzeniem szerokiego komina ogrzewającego łazienkę (W pomieszczeniu K przed założeniem instalacji gazowej istniał piec kuchenny)

Przy schodach odkryto żle zachowane fragmenty malowideł, fragment na zakręcie schodów powtarza kształtem linię sklepienia pod schodami

Od strony wewnętrznej na ścianie wschodniej do wysokości ok 60-70cm od poziomu posadzki podcięcie oryginalnego tynku i wymiana na szczerłą zaprawę cementową - działania remontowe prawdopodobnie z lat 20' mające przeciwdziałać zawilgoceniu

W pomieszczeniu C polichromie zachowane fragmentarycznie tylko na ścianie wschodniej i szczerkowo na suficie, zły stan techniczny dekoracji

Pod drewnianą ościeżnicą odkryto fragment papierowej wielobarwnej XIX-wiecznej tapety w odcieniach zieleni ze zgeometryzowanym motywem roślinnym

Część ściany na południe od okna w znacznym stopniu przebudowana

Współczesne wtórne kafle ceramiczne ułożone na stropie ceramicznym na belkach stalowych, wymiana gruntu na piasek - rozwiązanie techniczne prawdopodobnie poddyktowane walką z zawilgoceniem obiektu, brak śladów podpiwniczenia południowej części budynku

W celu ekspozycji rzeźby Fortuny w murze wtórnie wykuto ozdobną niszę. W miejscu tym nie występowało okno.

Drzwi wtórnie zainstalowane w dawnym otworze obmurowanym przy pomocy dachówki. Oryginalne drzwi przeniesione na piętro

Dekoracje malarskie na ścianie wschodniej zachowane fragmentarycznie w związku z przebudową otworu drzwiowego oraz wymianą pieca

Wtórne osadzenie mniejszych drzwi w przerobionych węgarkach

W niszy ślady dekoracji malarskiej imitującej okno gotyckie (prawdopodobnie stanowiące tło przedstawienia obecnie niezachowanej postaci) Matki Boskiej

W pomieszczeniu A najlepiej zachowane dekoracje malarskie na parterze - klasycystyczne polichromie odkryte na każdej ze ścian oraz suficie, przykryte licznymi warstwami wtórnym. Na ścianach wielobarwne płyciny wydzielone szerokimi ramami z ornamentem wstęgowo kwiatowym, w polu płycin brak wyraźnych przedstawień - zróżnicowana tonalnie powierzchnia - mogły być to przedstawienia o charakterze iluzjonistycznym).

Pod drewnianą ościeżnicą odkryto fragment papierowej wielobarwnej XIX-wiecznej tapety z dekoracją kwiatową

Pierwotny otwór drzwiowy o szerokości 135 cm zamurowany w czasie przebudowy ok. 1891r.

Elewacje budynku wykończone tynkiem wapiennym malowane na kolor zielony, w późniejszym okresie, w II poł. XIX wieku wokół budynku dodano opaskę z zaprawy z cementu romańskiego, pomalowano elewacje na kolor różowy, dodano elementy dekoracyjne jak opaski okienne, pilastry. Obecnie elewacje wtórnie pokryte ugrówym tynkiem cementowym typu baranek

Jedyną odkrytą dekoracją malarską w pomieszczeniu B jest ślad ciemnego paska pod fasetą

Wtórnie zamurowane nisze podokienne (zamurowanie przeprowadzone w latach 90 XX wieku w celu usprawnienia montażu grzejników)

Szerokie odcinkowe nadproże, które mogło być związane z dawniejszymi szerszymi drzwiami lub mogło służyć jako oparcie spocznika schodowego

Piec kaflowy z białych ceramicznych kafli, datowany prawdopodobnie na lata 30. XX wieku

Wtórne osadzenie mniejszych drzwi w przerobionych węgarkach

Drewniane zabiegowe schody z toczonymi tralkami, drewnianą poręczą i żeliwnymi balustradami z detalem o motywach zakopiańskich

Wtórnie zamurowana nisza podokienne (zamurowanie przeprowadzone w latach 90 XX wieku w celu usprawnienia montażu grzejników)

Wentylowana posadzka drewniana na legarach ułożona na stropie ceramicznym na belkach stalowych, wymiana gruntu na piasek - rozwiązanie techniczne prawdopodobnie poddyktowane walką z zawilgoceniem obiektu, brak śladów podpiwniczenia południowej części budynku

Odkrywka wykazała, że nad schodami do piwnicy (obecnie zamykanymi kłapką) istniało sklepienie. Prawdopodobnie pierwotne schody na piętro były poprowadzone nad schodami do piwnicy - po przeciwnej stronie sieni niż obecnie

Ganek zachodni drewniany z płaskim dachem. Balustrada drewniana w poziomie parteru niezachowana, brak danych archiwalnych świadczących o formie zamknięcia tarasu na poziomie 1 piętra (np. o ewentualnej balustradzie)

LEGENDA:

ROZWARSTWENIE HISTORYCZNE*

- FAZA I ZABUDOWY - DOM STAROSTY Z OK. 1740r.
- FAZA II ZABUDOWY - DWOREK RYXA Z OK 1780r.
- FAZA III ZABUDOWY - PRZEBUDOWA HR. PLATER ZYBERK Z OK. 1891r.
- FAZA IV ZABUDOWY - PRZERÓBKI WSPÓŁCZESNE DOKONANE PO I WOJNIE ŚW.

LOKALIZACJA POLICHROMII

- WG. OPRACOWANIA "BADANIA HISTORYCZNE I ARCHITEKTONICZNE..."**
- UZUPEŁNIENIE WYSTĘPOWANIA POLICHROMII NA PODSTAWIE ODKRYWEK STRATYGRAFICZNYCH***

UWAGI:

- * Rozwarstwienie historyczne na podstawie opracowania "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barafińskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- ** Lokalizacja polichromii wskazana w opracowaniu "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barafińskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- *** Lokalizacja polichromii według opracowania "Dokumentacja badań konserwatorskich dworku "Poniatówka" z kwietnia 2019r. autorstwa Katarzyny Przesmyckiej

temat. PROJEKT WYKONAWCZY
Remont i przebudowa
zabytkowego budynku Poniatówki
w Parku Miejskim w Piasecznie

LSPROJEKT PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA Sp. z o.o. Sp. k.

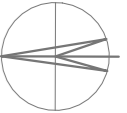
NIP: 8943140693, REGON: 3830080143, adres: ul. Jana Mydlarskiego 19, 54-079 Wrocław
tel.biuo. 607 725 026, kom. 603 950 959, e-mail: biuro@lspprojekt.pl www.lspprojekt.pl

inwestor Gmina Piaseczno
Ul. Kościuszki 5, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie

lokalizacja działka nr ewid. 8/7, 1/2 obręb 27,
ul. Chyliczkowska 20, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie

tytuł rys. ROZWARSTWENIE HISTORYCZNE-PARTER

branża ARCHITEKTURA	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 40/09/DOIA	podpis:
	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. arch. Ewa Smolakowska nr upr. 13/99/DUW	podpis:
KONSTRUKCJE	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 69/DOS/07	podpis:
	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. Piotr Szleper nr upr. SLK/1727/PWOK/07	podpis:
skala rys. 1:75	data 02.2021r.	nr rys. R-02

Po podniesieniu dachu i przekształceniu szczytu, na elewacji utworzono dekorację w postaci płytkiej niszy z oknem iluzjonistycznym, z opaską oraz dekoracyjnymi pilastrami z arkadą. Obecnie nisza pokryta wtórnym tynkiem barankiem z diagonalnym skratowaniem (nacięcia w tynku) – prawdopodobnie wtórnie wykonana konserwacja

Drzwi przeniesione z parteru z przejścia między pomieszczeniami C i K. By obsadzić szeroką ramę drzwi pogrubiono ścianę przez obustronne nałożenie grubej warstwy tynku, dachówek i cegły

Pomieszczenie G było oddzielone od GX niezachowaną ścianką działową którą rozebrano prawdopodobnie w czasie powojennego remontu.

Odkrytki wykazały obecność XIX wiecznej monochromatycznej dekoracji malarskiej wykonanej przy pomocy wałka

Ganek wschodni drewniany, kryty dwuspadowym dachem, z licznymi ozdobnymi elementami snycerskimi i żeliwną balustradą o formie analogicznej jak na klatce schodowej. Zły stan techniczny konstrukcji i elementów dekoracyjnych

Dekoracja korytarza na piętrze – skromne malowidło w postaci pasków

Malowidła zbliżone stylistycznie do występujących w pom D lecz o cięszych paskach – zachowane na trzech ścianach, ściana wschodnia przebudowana. Sufit wtórny (słoma na deskach)

Drewniane zabiegowe schody z toczonymi tralkami, drewnianą poręczą i żeliwnymi balustradami z detalem o motywach zakopiańskich

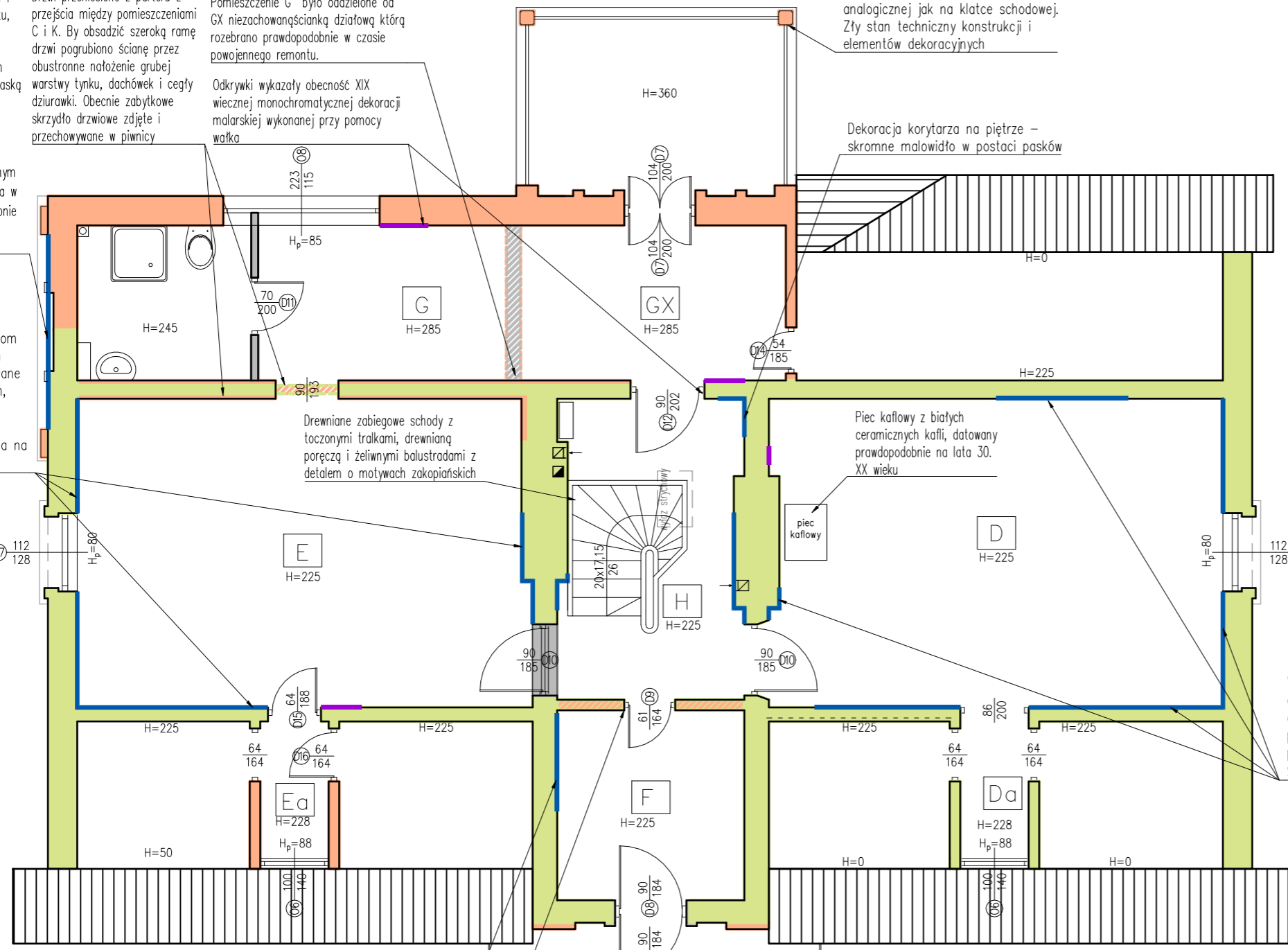
Piec kaflowy z białych ceramicznych kafli, datowany prawdopodobnie na lata 30. XX wieku

W pomieszczeniu D malowidła odkryte na każdej ze ścian – geometryczny układ wielobarwnych pasów różnej szerokości tworzących prostokątne płyciny. Sufit wtórny (słoma na deskach)

W pomieszczeniu F ciemny pasek na wys. ok. 150cm od podłogi, który kontynuuje się w korytarzu. Odkryto również fragmenty wtórnych malowideł w kolorze zieleni i błękitu. Sufit przebudowany i obniżony

Ścianka działowa dostawiona wtórnie do bocznych ścian facjarki (być może w skutek prac związanych z przerabianiem dachu i naruszeniem konstrukcji oryginalnej ścianki). Drewniana rama konstrukcyjna w której osadzono XVIII-wieczne drzwi zachowana. Nad drzwiami w późniejszym okresie dodano naświetle.

Ganek zachodni drewniany z płaskim dachem. Balustrada drewniana w poziomie parteru niezachowana, brak danych archiwalnych świadczących o formie zamknięcia tarasu na poziomie 1 piętra (np. o ewentualnej balustradzie)

LEGENDA:

ROZWARSTWIE HISTORYCZNE*

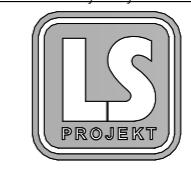
- FAZA I ZABUDOWY – DOM STAROSTY Z OK. 1740r.
- FAZA II ZABUDOWY – DWOREK RYXA Z OK 1780r.
- FAZA III ZABUDOWY – PRZEBUDOWA HR. PLATER ZYBERK Z OK. 1891r.
- FAZA IV ZABUDOWY – PRZERÓBKI WSPÓŁCZESNE DOKONANE PO I WOJNIE ŚW.

LOKALIZACJA POLICHROMII

- WG. OPRACOWANIA "BADANIA HISTORYCZNE I ARCHITEKTONICZNE..."**
- UZUPEŁNIENIE WYSTĘPOWANIA POLICHROMII NA PODSTAWIE ODKRYWEK STRATYGRAFICZNYCH***

UWAGI:

- * Rozwarstwienie historyczne na podstawie opracowania "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barańskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- ** Lokalizacja polichromii wskazana w opracowaniu "Badania historyczne i architektoniczne zabytkowego dworku folwarku w chyliczkach, zwanego "Poniatówką", wcześniej będącego domem starosty w Piasecznie (tom I)" z kwietnia 2018r. autorstwa M.Barańskiego, P.Kinsnera i K.Kraśniewskiej
- *** Lokalizacja polichromii według opracowania "Dokumentacja badań konserwatorskich dworku "Poniatówka" z kwietnia 2019r. autorstwa Katarzyny Przesmyckiej

temat. PROJEKT WYKONAWCZY
Remont i przebudowa
zabytkowego budynku Poniatówki
w Parku Miejskim w Piasecznie

LSPROJEKT PRACOWNIA ARCHITEKTONICZNA Sp. z o.o. Sp. k.

NIP: 8943140693, REGON: 3830080143, adres: ul. Jana Mydlarskiego 19, 54-079 Wrocław
tel.biuro. 607 725 026, kom. 603 950 959, e-mail: biuro@lspprojekt.pl www.lspprojekt.pl

inwestor Gmina Piaseczno
Ul. Kościuszki 5, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie

lokalizacja działka nr ewid. 8/7, 1/2 obręb 27,
ul. Chyliczkowska 20, 05-500 Piaseczno, woj. mazowieckie

tytuł rys. **ROZWARSTWIE HISTORYCZNE – I PIĘTRO**

branża ARCHITEKTURA	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 40/09/DOIA	podpis:
	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. arch. Ewa Smolakowska nr upr. 13/99/DUW	podpis:
KONSTRUKCJE	PROJEKTANT: mgr inż. arch. Łukasz Szleper nr upr. 69/DOS/07	podpis:
	SPRAWDZAJĄCY: mgr inż. Piotr Szleper nr upr. SLK/1727/PWOK/07	podpis:

skala rys. 1:75 data 02.2021r. nr rys. R-03